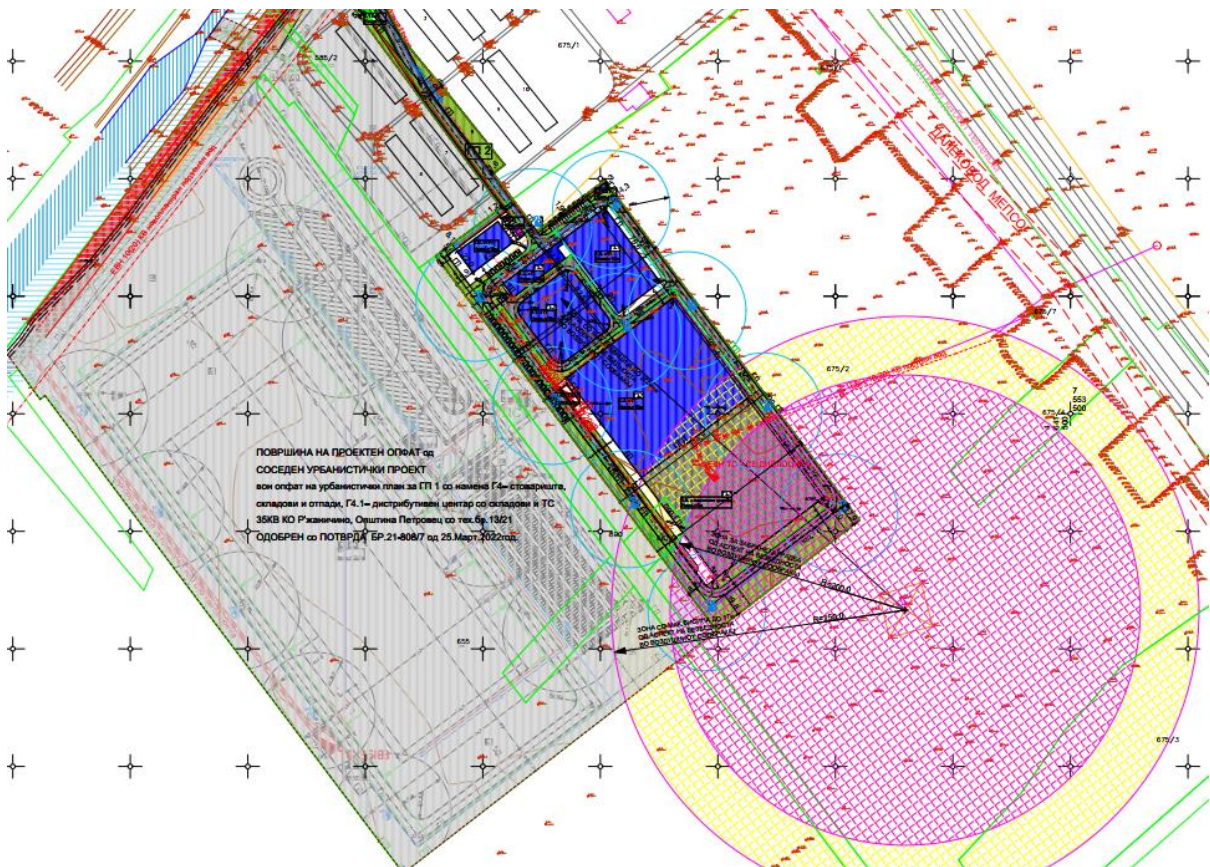

ИЗВЕШТАЈ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

ЗА

**УРБАНИСТИЧКИ ПРОЕКТ ВОН ОПФАТ НА
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ГП 2 СО НАМЕНА ГЗ-
ПРОИЗВОДСТВО НА ЕНЕРГИЈА ОД ОБНОВЛИВИ
ИЗВОРИ, ГЗ.7-БИОГАСНА ЦЕНТРАЛА ОД 3MW,
КО Р'ЖАНИЧИНО, ОПШТИНА ПЕТРОВЕЦ**

НА ЦРТ ИЗВЕШТАЈ

Април, 2023 година

www.enviroresources.com.mk

Лондонска бр.19 ТЦ - Тафталиџе/с3 лок 1 и 2, Скопје
тел/фак: 26138-360

Со цел навремено да се согледаат можните влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо - економските аспекти од реализација на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-биогазна централа од 3MW, КО Р'жаничино, општина Петровец, согласно член 65, став 2 од Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22), се наложи потребата за спроведување на Стратегиска оцена на животната средина.

Извештајот за Стратегиска оцена е потпишан од Експерт за Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина (видено од Копија на потврда, дадено во прилог).

Во подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена на влијание врз животната средина учествуваа:

Емил Стојановски, дипл. инж. по заштита на животна средина,

Љупчо Аврамовски, дипл. економист,

Кети Стојановска, м-р. по менаџмент на човечки ресурси.

Горенаведениот извештај за стратегиска оцена на животната средина согласно член 66 став (5) од Законот за животна средина е потпишан од лице кое е вклучено во листата на експерти за стратегиска оцена на влијанието врз животната средина која ја води Министерството за животна средина и просторно планирање. Како доказ за истото во прилог на извештајот е дадена копија на Уверение со број 12-4226/3 од 21.06.2022 година дадена од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Енвиرو Ресурси, ДОО Скопје

Управител

Емил Стојановски

www.enviroresources.com.mk

Лондонска бр.19 ТЦ - Тафталиџе/с3 лок 1 и 2, Скопје
тел/фак: 26138-360

Имајќи предвид потребата од изработка на Извештај за стратегиска оцена врз животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-биоасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, општина Петровец како и одредбите од Законот за животна средина донесувам:

РЕШЕНИЕ

За определување на експерт за изработка на Извештај за стратегиска оцена на животната средина

Емил Стојановски, дипломиран инженер, се определува за овластен Експерт за изработка на стратегиска оцена на животна средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-биоасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, општина Петровец.

Образложение:

Емил Стојановски, дипломиран инженер, ги исполнува условите пропишани со член 23 став (3), член 72 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина на (Сл. Весник на РСМ бр. 89/22) и се стекна со правото да биде вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Енвиро Ресурси, ДОО Скопје
Управител

Емил Стојановски

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4226/3
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Стојановски Душан Емил роден на 01.03.1975 година во Скопје, дипломирал на ден 13.09.2007 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Машински факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 26.12.2012 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-4349/2
Датум: 21-06-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Аврамовски Методија Љупчо роден на 01.03.1953 година во Скопје, дипломирал на ден 22.06.1977 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Економски факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 30.12.2010 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

Број: 0805-50/155020220120439

Датум и време: 30.11.2022 г. 16:46:01

Дигитално потпишан од: CRRSM
Централен Регистар на Република Северна Македонија
Датум и час на потпишување: 30.11.2022 во 16:46:16
Издавач на сертификатот: KIBS Trust Issuing Qseal CA G2
Сертификатот е валиден до: 07.11.2024
Документот е дигитално потпишан и е правно валиден

/Електронски издаден документ/

ТЕКОВНА СОСТОЈБА

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6068448
Целосен назив:	Консултантско друштво ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Кратко име:	ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Седиште:	ЛОНДОНСКА бр.19 ТЦ-Тафталиџе/с3 лок1и2 СКОПЈЕ - КАРПОШ
Вид на субјект на упис:	ДОО
Датум на основање:	27.1.2006 г.
Деловен статус:	Активен
*Вид на сопственост:	Приватна
ЕДБ:	4030006576746
Потекло на капиталот:	Домашен
Големина на субјектот:	мал
Организационен облик:	05.3 - друштво со ограничена одговорност
Надлежен регистар:	Трговски Регистар

ОСНОВНА ГЛАВНИНА	
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	419.900,00
Уплатен дел MKD:	419.900,00
Вкупно основна главнина MKD:	419.900,00

СОПСТВЕНИЦИ	
Име и презиме/Назив:	ЉУПЧО АВРАМОВСКИ
Адреса:	ВАСИЛ ЃОРГОВ бр.20-1/40 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	214.100,00
Уплатен дел MKD:	214.100,00
Вкупен влог MKD:	214.100,00

Име и презиме/Назив:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛ.КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	205.800,00
Уплатен дел MKD:	205.800,00
Вкупен влог MKD:	205.800,00

ДЕЈНОСТИ	
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра:	74.90 - Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место
ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС	
Евидентирани се дејности во надворешниот промет	
Други дејности:	Надворешна трговија со прехранбени производи и непрехранбени производи Изведуваче на градежни работи во странство Посредување и застапување во меѓународниот промет на стоки и услуги Консигнациона продажба Реекспорт Деловни и менаџмент консултантски активности во меѓународниот промет

ОВЛАСТУВАЊА	
Управител	
Име и презиме:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛЕВАР КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Овластувања:	Управител - Дипломиран инженер по заштита на животна средина
Тип на овластување:	Неограничени овластувања во внатрешниот и надворешниот промет
Ограничувања:	*
Овластено лице:	Управител

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ	
КОНТАКТ	
E-mail:	contact@enviroresources.com.mk

Напомена:

Во тековната состојба прикажани се само оние податоци за кои има запишана вредност.

*Видот на сопственоста се определува врз основа на својството на основачот/содружникот /сопственикот и служи исклучиво за статистички цели на Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Содржина:

	Вовед	11
1.	Цели на Планскиот документ	14
1.1	Цели на заштита на животната средина	17
1.2	Специфични цели на Стратегиската оцена	19
1.3	Употребена методологија	21
1.4	Законодавна рамка	23
1.5	Институционална рамка	24
1.6	Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина	26
1.7	Резиме	27
2.	Преглед на планскиот документ	28
2.1	Основи на Планскиот документ	28
2.2	Плански опфат	29
2.2.1	Географска и геодетска местоположба	29
2.2.2	Намена на употреба на земјиштето	30
3.	Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура.....	32
	Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина	34
4.1	Карактеристики на просторот	34
4.1.1	Геолошки карактеристики	35
4.1.2	Хидролошки карактеристики	35
4.1.3	Климатски и микроклиматски услови на регионот	35
4.1.4	Демографски карактеристики	36
4.1.5	Сообраќајна поврзаност	37
4.1.6	Електроенергетска и ПТТ инфраструктура	38
4.1.7	Хидротехничка инфраструктура	39
4.1.8	Културно наследство	39
4.2	Опис на сегашната состојба со животна средина во планскиот опфат	43
	Сегашна состојба со животната средина во и околу планскиот опфат	47
4.3	Состојба без имплементација на планскиот документ	49
5.	Алтернативи и чинители за избор на алтернатива	50
6.	Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина	52
7.	Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ	59
8.	План на мерки за мониторинг на животната средина	71
9.	Нетехничко резиме	73

11.	Прилози	81
	Додаток	83
	Користена литература	86

Вовед

Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ - производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7 - биогасна централа од ЗМВ, КО Режаничино, Општина Петровец, се изработува врз основа на член 58, став (6) од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр. 32/20) и член 60, точка 1 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр. 225/20, 219/21 и 104/22).

Географската положба и сообраќајната поставеност на оваа локација одат во прилог за оформување на плански опфат за поставка на биогасна централа со придружни содржини.

Глобалното нарушување на еколошкиот амбиент на целокупната земјина топка, настанато во најголем дел преку зголемената потрошувачка на конвенционалните енергенти, што неминовно доведе до зголемена емисија на стакленички гасови, резултираше со низа акции од страна на Светските организации за превземање на конкретни активности и за намалување на претскажаните катастрофални последици.

Сериозноста на светската енергетско-еколошка криза, која продолжува и се продлабочува, посебно во почетните декади од 21-от век, императивно го наложува начинот и односот на понатамошното живеење на човештвото. Светската заедница, како свој врвен приоритет ги насочува напорите кон контролата на сите постојни и потенцијални извори на загадување на животната средина, промовирајќи мерки за енергетска ефикасност и интензивирајќи го истражувањето и употребата на алтернативните-обновливи извори на енергија.

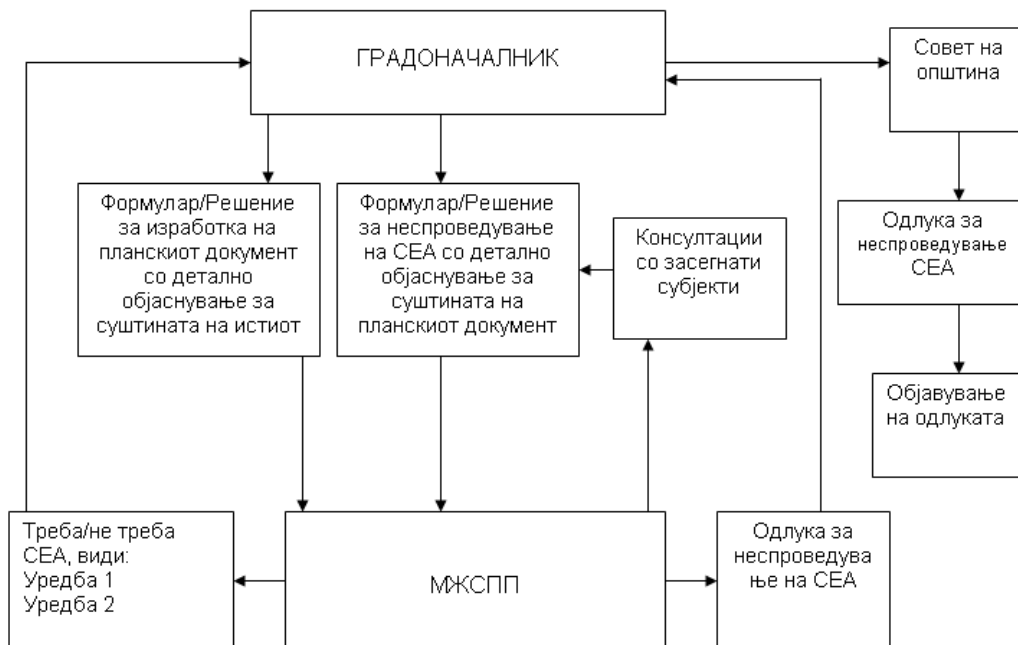
Посебно значење за напорите на Светската заедница се обврзувачките услови за земјите „загадувачи“ што се уредени со донесувањето на документи од типот на: Рамковната конвенција на ОН за климатските промени; Протоколот од Кјото, Енергетската повелба и за нашата држава посебно значајните директиви на ЕУ кои со завршување на процесот на евроинтегрирање ќе станат обврзувачки за нас.

Секако дека настанатата состојба се рефлектираше и во Република Северна Македонија и преку ресорните министерства за енергетика и животна средина, донесе законска регулатива и востановуваше органи, организации и други облици на дејствување за целосно хармонизирање со светските заложби и директиви. Во овој контекст треба да се спомене и Студијата за искористување на обновливите извори на енергија во Република Македонија изработена од страна на Македонската академија на науките и уметностите со која се започнува и поорганизиран пристап кон исполнување на обврската на ЕУ до 2020 година уделот на обновливи енергии во енергетскиот биланс на државата да биде со процент од 20%.

Со самото реализирање на оваа планска задача во делот на извештајот на Стратегиската оценка на животна средина се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините

врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на негативните влијанија. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе. Преку реализација на планскиот опфат доаѓа до подобрување на економските услови преку отварање на нови работни места, односно ќе се создадат услови за економско ангажирање на населението, а со самото тоа воспоставување на предуслови за одржлив економски развој.

**Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на
стратегиска оцена (СЕА) за плански документ кој го
подготвува локалната управа (Screening)**

Оцената на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина и здравјето на луѓето е постапка со која се проценуваат ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето од спроведувањето на предложените документи. Целта е можните ефекти да бидат земени во предвид во раната фаза на подготовката на документите вклучувајќи ги и промените на истите. Исто така, цел на Стратегиската оцена е да се интегрира заштитата на животната средина и здравјето на луѓето во процесот на подготвување и донесување на планските документи преку експертска проценка и проценка на јавноста пред донесување на истите.

Подготовката на планскиот документ ги дефинира и јасно ги утврдува основните, а со тек на време и реалните цели и правци во доменот на земјоделството, шумарството, енергетиката, индустријата, туризмот, управување со отпадот, управување со водите, просторното и урбанистичко планирање и користење на земјиштето, како и Националниот акционен план за животна средина и локалните акциони планови за животна средина кои ја

налага потребата согласно член 65 од Законот за животна средина од спроведување на Стратегиската оцена на влијанието на животната средина на овие плански и програмски решенија и цели.

Стратегиската оцена на влијанието на животната средина се состои од неколку фази на планирање:

- проверка;
- определување на опфат;
- основни податоци на животната средина;
- подготовка на извештајот за животна средина;
- консултација со засегнатата јавност;
- прифаќање на стратегијата и
- мониторинг.

При определување на обемот и деталноста на информациите во Извештајот за животна средина, надлежниот орган е должен да побара мислење од органите кои се засегнати од планскиот документ. Исто така, според Архуската Конвенција и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11) член 8, општината е должна да го вклучи учеството на јавноста преку:

- ќе треба да се утврди динамиката и роковите што ќе бидат реални за ефикасно учество на засегнатата јавност;
- нацрт-правилата ќе треба да бидат јавно расположливи, и
- на јавноста ќе треба да и се овозможи да даде коментар.

Министерството за животна средина и просторно планирање јасно ги дефинира основните, а со време и остварливите цели и правци на развојот, особено во поглед на неопходните квалитативни структурни промени и за нив релевантни и адаптивни решенија и опции. Непосредната поврзаност и меѓусебната условеност помеѓу планскиот опфат и влијанието на животната средина наметнува едновремен, интегрален третман на просторот и дефинирање на долгорочна стратегија за уредување, опремување и користење на просторот и ефикасна заштита на животната средина, природата и културно-историското наследство во регионот.

Посебно внимание е посветено на карактеристиките на користење на земјиштето. Правната и административна рамка, која ги опфаќа основните закони, стратешки планови и стандарди на животната средина, како и процедурите за Стратегиската оцена на животна средина обработени се во посебно поглавје од овој Извештај.

Анализата на алтернативите кои се опфатени со овој Извештај укажува на потребата од неминовно спроведување на Стратегиската оцена на влијанието врз животната средина во процесот на планирање заради правилна и поефикасна избрана алтернатива. Очекуваните резултати врз животната средина, препораките и мерките за намалување на влијанијата, како и планот за мониторинг се прикажани и објаснети во посебни сегменти од овој Извештај.

1. Цели на Планскиот документ

Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7 - биогасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, Општина Петровец, се изработува врз основа на член 58, став (6) од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр. 32/20) и член 60, точка 1 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр. 225/20, 219/21 и 104/22).

Проектниот опфат зафаќа површина од 6,4480 ха и е лоциран во скопскиот регион. Административно влегува во границите на Општина Петровец и претставува во мал дел изградено земјиште, односно во поголем дел земјиште со катастраски култури ниви. Го карактеризира добра сообраќајна поврзаност со мрежата на државни патишта на Република Северна Македонија.

Локацијата од проектниот опфат на урбанистичкиот проект до сега не била предмет на урбанизација. Издадени се Услови за планирање на просторот со тех.бр. Y02322 од април 2022 година кои содржат општи и посебни услови, насоки и решенија од планската документација од повисоко ниво и графички прилози од Просторниот план како највисок стратешки, интегрален и долгорочен развоен документ, заради утврдување на рамномерен и одржлив просторен развој на државата, определување на намената како и уредувањето и користењето на просторот. Наведените Услови за планирање на просторот со тех. бр. Y02322 од април 2022 година се однесуваат на 5.85 ха, додека за останатиот дел од проектниот опфат издадени се Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Р'жаничино. Издадените услови за планирање на просторот треба да претставуваат влезни параметри и насоки при планирањето на просторот и поставувањето на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот, обработени во согласност со Просторниот план на Република Македонија.

Проектниот опфат во границите опишани погоре во најголем дел претставува земјоделско земјиште со катастарска култура ниви, единствено во североисточниот дел евидентирани се помошни објекти во земјоделието, дел од комплекс на објекти во функција на поранешна фарма. Истите се приземни и се наоѓаат во лоша состојба.

Обезбедени се податоци и информации од надлежните органи и субјекти со јавни овластувања и според истите во рамки на планскиот опфат евидентирано е постоење на следните инфраструктурни градби, инсталации, водови и објекти:

Локацијата нема конфликт со постојните и планирани дистрибутивни и преносни водови.

Постојниот 110 kV преносен вод Скопје-Велес минува на 0.3км североисточно од локацијата.

Во делот на гасоводна инфраструктура, трасата на постојниот магистрален гасовод кон МРС Скопје-југ како и планираниот магистрален гасовод од делницата 5 Скопје-Кичево минуваат далеку на север од оваа

локација. Траса на изведен нафтовод Скопје-Солун минува на 4.1км североисточно од локацијата.

Не се евидентирани електро енергетски водови во сопственост на АД МЕПСО, согласно издадени Податоци за постојни и планирани електроенергетски инсталации бр.11-4551/1 од 01.09.2022 година од страна на надлежното претпријатие.

Постои траса на оптички кабел согласно Одговор на барање информации за ТК инсталации бр. 1404-2396/2 од 24.08.2022 година од Агенцијата за електронски комуникации.

Согласно Издавање податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура од Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје бр. 10-26/2-505 од 16.08.2022 година, во проектниот опфат минува надземен 10 (20) kV вод како и новопланиран подземен среднонапонски вод.

Согласно Одговор на барање бр. 15-2423/2 од 16.08.2022 година од АД за вршење на енергетски дејности Национални енергетски ресурси Скопје во државна сопственост добиено е известување дека во рамки на проектниот опфат нема изградено ниту планирано гасоводна инфраструктура.

Согласно Известување за податоци и информации бр. 08-4704/1 од 17.08.2022 година од ЕСМ АД Електрани на РСМ на предметниот проектен опфат нема постојни или планирани инсталации и објекти во нивна надлежност.

Проектниот опфат се наоѓа надвор од заштитен појас на железничка пруга, а на локацијата нема планирани ниту постојни инсталации кои се во надлежност на ЈП Железници на РСМ Инфраструктура, согласно Одговор на барање за податоци и информации бр.2001-3600/2 од 19.08.2022 година издаден од наведеното јавно претпријатие.

Согласно Известување за постојни и планирани ТК инсталации бр. 45160 од 17.08.2022 година од Македонски Телеком АД Скопје, во границите на проектниот опфат нема постојна MKT инфраструктура.

Согласно условите за планирање на просторот, стопанскиот комплекс се граничи со главниот канал за одводнување преку кој се испуштаат водите во реката Вардар кај месноста Таор. Податоци и информации од Водостопанство Скопско Поле во законски утврдениот рок не се обезбедени.

Од увидот на локацијата, констатирано е дека во рамки на проектниот опфат како и во негова непосредна близина не постојат споменични целини, културни предели ниту видливи траги од културно наследство. Согласно Условите за планирање на просторот со тех.бр. Y02322 од април 2022 година и Експертниот елаборат за заштита на културното наследство и Археолошката карта на Република Македонија, на подрачјето на катастарската општина Р'жаничино има евидентиран недвижен споменик на културата и археолошки локалитет.

Потребно е да се утврди точната локација на евидентираното и регистрирано културно наследство и во таа смисла да се применат соодветни плански мерки за заштита на истото.

Во текот на постапката доставено е барање за издавање податоци и информации од Министерството за култура и Управата за заштита на

културно наследство и истите се доставени со допис бр. 08-2236/2 од 31.08.2022 година, во кој е наведено дека во границите на проектниот опфат не се загрозува културното наследство односно нема заштитени добра, ниту добра за кои основано се претпоставува дека претставуваат културно наследство.

Согласно Доставување податоци и информации бр. 12-8/835 на 15.08.2022 година од страна на Агенцијата за цивилно воздухопловство, проектниот опфат се наоѓа во зоната на аеродромот Меѓународен аеродром Скопје на 3520м и 4189м од прагот 34 на аеродромот, односно во т.н. природно-одлетна рамнина за ограничување на препреки, чија елевација изнесува 294-300 мнв и на 242-548м од радионавигацискиот уред НДБ, односно локација каде што се пропишани посебни услови за градба од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај.

Од Дирекцијата за заштита и спасување - Подрачно одделение Гази Баба обезбедени се податоци и информации, бр. 09-287/2 од 24.08.2022 година, а воено и претходни услови за заштита и спасување кои согласно Законот за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ“ бр. 93/12), Процената на загрозуеност на опфатот на урбанистичкиот проект, Уредбата за начинот на применување на мерките за заштита и спасување при планирање на просторот и населбите, во проектите и при изградба на објектите, како и технички преглед („Сл. Весник на РМ“ бр. 105/05) и други прописи кои ја регулираат оваа област и треба да бидат вградени при изработка на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7 - биогасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, Општина Петровец.

Урбанизацијата на конкретниот плански опфат ќе предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото општество од аспект на повисока развиена свест за развој на капацитети за производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

Со урбанизацијата ќе се овозможи изградба на централа за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до од 3MW. Производство на електрична енергија од обновливи извори е приоритетен и економски оправдан процес. Со користењето на обновливи извори на енергија се зачувува животната средина и се развива Еколошката свест.

Со тоа треба да се создадат услови за стимулација на вкупниот развој и привлекување на можни инвеститори на различни објекти, усогласена со програма на потенцијалниот инвеститор на градбите, кој има јасна визија на идната концепција на планското решение за градежната парцела, неговата функционалност, диспозиција и капацитетот на планираните градби на предметната локација, нивната економска исплатливост, покриеност со соодветна техничка документација и отпочнување на изведбени работи за реализацијана проектот.

БИЛАНСНИ ПОКАЗАТЕЛИ НА НИВО НА ПРОЕКТЕН ОПФАТ		
ОСНОВНА КЛАСА НА НАМЕНА	ПОВРШИНА (m2)	ПРОЦЕНТ ВО ОДНОС НА ПРОЕКТЕН ОПФАТ (%)
ЗЕМЈИШТЕ ПОД ОБЈЕКТИ	1.924,00	3□
ОПШТИНСКИ ПАТ	301,00	0□
НЕУРЕДЕНО ЗЕМЈИШТЕ ЗА ОПШТА УПОТРЕБА	400,00	1□
ПОПЛОЧЕНА ПАТЕКА ВО ПАРЦЕЛА	236,00	0□
НЕИЗГРАДЕНО ЗЕМЈИШТЕ - НИВИ	61.619,00	96□
ВКУПНО ПОВРШИНА НА ПРОЕКТЕН ОПФАТ:	64.480,00	100%

1.1 Цели на заштита на животната средина

Заштитата на животната средина подразбира множество на различни постапки и мерки кои го спречуваат загрозувањето на животната средина. Под заштита на животната средина се подразбира не само заштита на човекот туку и заштита на билната вегетација и животинскиот свет. Целите на заштитата на животната средина се заштита на здравјето на луѓето, квалитетот на екосистемите, заштита на растителниот и животинскиот свет и културни добра чиј творец е човекот, зачувување на рамнотежата и еколошката стабилност на природата, рационално и адекватно користење на природните ресурси.

Декларацијата за животната средина е донесена на Светската конференција на Обединетите држави во 1972 година. Стокхолмската конференција за човековата средина, одржана 1972 година ја разбудила свеста и го означила почетокот на еколошката ера и истовремено ја иницирала Париската конвенција на Претседатели на Држави и Влади на земјите од Европската економска заедница, одржана истата година. Во усвоената декларација како основна цел на еколошкиот развој се наведува смалување на ризикот во поглед на условите на живот, подобрување на квалитетот на живеење и да се во остварување на овие цели посебно внимание обрати на заштитата на животната средина. Според тоа, Европското законодавство кое го има усвоено Советот на Европските економски заедници се нагласи гаранцијата на правото на секој граѓанин на чиста и здрава животна средина.

Во текот на 1992 година во сила стапи Базелската Конвенција, чија што цел е смалување на супстанциите одредени како опасен отпад. Во Мај 2004 година стапи во сила и Стокхолмската конвенција за перзистентни органски загадувачи, со кои ги дефинира 12 екстремно отровни органски загадувачи, барајќи нивна редукција или нивно целосно елиминирање.

Меѓународната правна заштита на животната средина се сведува во најголем дел на меѓународно - правна акција против загадувањето. Сепак, меѓународната регулатива во областа на животната средина сеуште не

достигнала на ниво кој би овозможил мирен живот на сите живи суштества на нашата планета. Се донесуваат разни протоколи, конвенции, декларации и др.

Република Македонија, во рамките на евроинтеграциските процеси во животната средина има потпишано голем број на меѓународни конвенции, билатерални договори и протоколи и кои заедно со националните прописи ја сочинуваат правната рамка која го уредуваат управувањето со медиумите на животната средина. Во процесот на апроксимацијата на (ЕУ законодавство) од областа на животната средина преку транспонирање на ЕУ законодавството Република Македонија ги има донесено следните закони:

- Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22);
- Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 100/12, 163/13, 10/15 и 146/15);
- Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 192/15 и 39/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 31/20 и 216/21);
- Закон за заштита од бучавата во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);
- Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 164/15, 63/16 и 113/18) и др.

Процесот на усогласување со законодавството на ЕУ и во сегашно време е во тек, посебно во техничките барања дадени во анексите на ЕУ Директивите. Листата на релевантни закони и релевантни ЕУ Директиви и меѓународни договори се дадени во точката 11 од овој Извештај. Сите обврски што произлегуваат од овие законски и национални стратешки документи, беа анализирани и земени во предвид при дефинирање на основните цели за заштита на животната средина во планскиот опфат при изготвување на овој Извештај.

Како генерални цели утврдени по овие значајни основи се следните:

- Обезбедување на превентивни мерки на заштита на водните ресурси-подземните води од можните загадувачки емисии на материи од реализирање на планскиот опфат;
- Искористување на обновливите извори на енергија - како чиста енергија, преку имплементирање на концептот почиста средина;
- Воспоставување на перманентен мониторинг на квалитетот на водата, почвата и воздухот;
- Збогатување на шумскиот фонд преку засадување на појас од соодветни дрвни растенија;
- Сочувување на постојниот биодиверзитет и елиминирање на можните контаминации на истиот и негово исчезнување;
- Воспоставување на перманентна соработка во следењето на состојбите во областа на квалитетот на водата, почвата и другите медиуми во животната средина од страна на локалните и Републичките здравствени институции од аспект на сочувување на здравјето на населението;

- Вклучување на јавноста во процесот на мониторирање на состојбите и донесување на одлуки за медиумите во животната средина;
- Воспоставување на база на податоци за состојбата во секој медиум во животната средина по принципот (движечка сила-притисок-состојба на животната средина-влијание-одговор) на локално и регионално ниво.

Во овој процес се предлага поцелосно имплементирање на горе наведените цели преку реализирање систем на предлог мерки за заштита, одбегнување, намалување, неутрализирање или компензација на негативните влијанија од реализација на предвидените содржини согласно урбанистичкиот план. За таа цел во понатамошниот текст на содржината на овој документ се предлагаат:

- ⇒ Технички мерки кои треба да се превземат за време на спроведување на планот;
- ⇒ Препораки за подготвување, донесување и дополнување на плановите и програмите во рамките на спроведувањето на законските обврски во животната средина.

1.2 Специфични цели на Стратегиската оцена

Специфичните цели на Стратегиската оцена на животната средина се дефинирани согласно националната и меѓународна легислатива и се прикажани преку статусот на биолошка разновидност, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра, културното наследство и пределот:

- Заштита на животната средина со имплементација на планскиот документ;
- Подобрување на економските услови и зголемување на животниот стандард;
- Правилно управување со просторот заради одржување на постојаното ниво на флора и фауна;
- Обезбедување на заштитни зелени појаси и формирање на хортикултурни насади од аспект на појава на бучава и вибрации;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на водата;
- Интегрално управување со отпадот и негова селекција за зачувување на почвата, а со тоа и минимизирање на отпадот;
- Минимизирање на појавите од несреќи и хаварии;
- Зачувување на карактеристиките на пределот и животната средина.

Поврзаност на планскиот документ со национални и локални стратешки цели

За планскиот опфат досега не е изработен урбанистички план. Опфатот е третиран со Просторниот План на РМ, врз основа на кој се подготвени Услови за планирање на просторот изработени од страна на Агенцијата за планирање на просторот.

Просторен план на РМ

- остварување на повисок степен на вкупната функционална интегрираност на просторот на државата,
- обезбедување услови за значително поголема инфраструктурна и економска интеграција со соседните и останатите европски земји
- рационално ангажирање на домашните енергетски извори, оптимално искористување на расположивата енергија и намалување на увозната зависност
- усмерување на развојот на одделни области и краеве според реалните можности, особености и потенцијали,
- заштита на околината со намалување на емитираните штетни материи преку подобрување на енергетската ефикасност,
- зголемување на производството на енергија без последици по животната средина.

Национален еколошки акционен план:

- Да се овозможи интегрирање на политиката за заштита на животна средина во останатите секторски политики,
- Да се поттикнат индустријата, давателите на услуги и другите субјекти во областа на животната средина кон поголема одговорност за заштитата на животната средина,
- Да се дадат насоки за еколошки одржлив пристап,
- Да се зголеми степенот на исполнување на обврските од регионалните и глобалните договори во областа на животната средина.

Програмата за реализација на Стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија

- Одржување, ревитализација и модернизација на постојната и изградба на нова, современа инфраструктура за потребите на производство и користење на енергија;
- Подобрување на енергетската ефикасност во производство, преносот и користењето на енергијата;
- Користење на домашните ресурси (резервите на лигнит, хидроенергетскиот потенцијал, ветерната и сончевата енергија) за производство на електрична енергија;
- Зголемување на користењето на природниот гас;
- Зголемување на користењето на обновливите извори на енергија;
- Економска цена на енергијата;
- Интеграција на енергетскиот сектор во РСМ со регионалниот и европскиот пазар на електрична енергија и природен гас.

Национален план за заштита на амбиенталниот воздух

- Зголемување на користењето на обновливи извори на енергија;
- Зголемување на енергетската ефикасност и

- Користење на обновливите извори за производство на електрична енергија;
- Обезбедување на енергетска ефикасност при производството, преносот и искористувањето на енергијата.

Во подготовката на извештајот земени се предвид целите на заштита на животната средина одредени на национално и меѓународно ниво, а кои се релевантни за планскиот документ. Генералните цели за заштита на животната средина земени во предвид при подготовката на планот, односно што се очекува да се постигнат со мерките за избегнување, ублажување и/или компензација на потенцијалните влијанија предложени во овој извештај:

- Зачувување, заштита, обновување и унапредување на квалитетот на животната средина;
- Заштита на квалитетот на амбиентниот воздух, избегнување, спречување или намалување на штетни емисии во воздухот;
- Достапност до доволни количества квалитетна вода, заштита, зачувување и постојано подобрување на расположливите водни ресурси, спречување или намалување на штетни испуштања, одведувањето и третман на комуналните отпадни води, третман на отпадни индустриски води од страна на самите субјекти;
- Избегнување и намалување на создадениот отпад, негово повторно искористување, отстранување на прифатлив начин;
- Рамномерен просторен развој, рационално уредување и користење на просторот;
- Рационално користење и заштита на земјоделското земјиште;
- Рационално и одржливо користење на природните ресурси;
- Користење на обновливи извори на енергија;
- Зачувување и заштита на растителниот и животинскиот биодиверзитет;
- Избегнување, спречување или намалување на бучавата.

1.3 Употребена Методологија

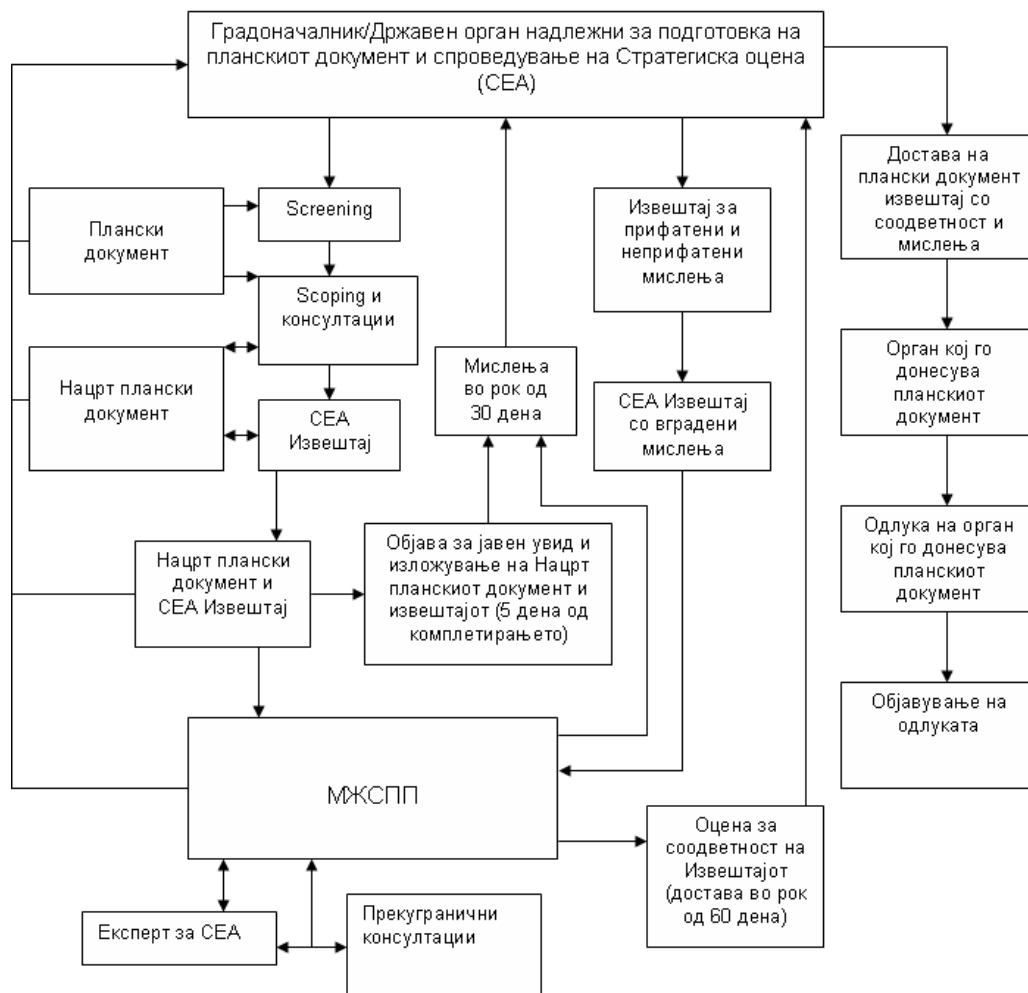
При подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена се креираше методологија компатибилна на карактеристиките на просторот опфатен со планскиот документ, планската задача, достапните стратегии и документи.

Постапно се превзедоа следните чекори:

- Се направи првичен увид на сегашните состојби во животната средина во анализираниот плански опфат, неговата околина и пошироко;
- Подетално се проучија содржините што се предвидени да се лоцираат во планскиот опфат, урбанистичкиот проект, намената и категоријата на земјиштето;
- Се оствари средба со инвеститорот и се реализира разговор за целите на инвестиционите активности и содржини кои ќе бидат опфатени во просторот;

- Детално се разгледаа техничките решенија предвидени за реализација на проектната задача;
- Дефинирани се целите за заштита на животната средина утврдени во стратешките документи на локално, национално и меѓународно ниво;
- Согледување на можните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот проект;
- Надминување на евентуалните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со урбанистичкиот проект;
- Надминување на евентуалните влијанија или нивно ублажување и за таа цел предлагање на превентивни и корективни мерки;
- Предлагање на систем на перманентен мониторинг на состојбите;
- Вклучување и запознавање на сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот.

**Спроведување на постапка за оцена на влијанието на
определени стратегии, планови и програми врз
животната средина (СЕА)**

При изготвување на планскиот документ користена е стручна литература од оваа област, ЕУ Директивите, национални стратешки документи, релевантната законска регулатива, меѓународни договори, просторни и урбанистички плански документи, катастарски скици и други документи релевантни за изработка на документот.

1.4 Законодавна рамка

Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-биогазна централа од 3MW, КО Р'жаничино, општина Петровец е изработен согласно постојната законска регулатива во животната средина и природата во Република Македонија:

Животна средина

Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22).

Стратегиска оцена на животната средина

1. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 114/07);
2. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
3. Уредба за стратегиите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07 и 45/11);
4. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11);
5. Правилник за формата, содржината и образецот на Одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена („Сл. Весник на РМ” бр. 122/11).

Заштита на природата

Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18).

Амбиентниот воздух

Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15).

Закон за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18 и 42/20).

Управување со отпад

Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РСМ” бр. 216/21).

Заштита од бучава

Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15).

Води

Закон за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 151/21).

Заштита и спасување

Закон за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14, 129/15, 71/16, 106/16 и 83/18).

Просторно планирање

Просторен план на Република Македонија („Сл. Весник на РМ” бр. 39/04).

Просторно и урбанистичко планирање

Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 32/20).

Правилник за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 225/20).

Правилник за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистички планови („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15).

1.5 Институционална рамка

Законот за организација и работа на органите на државната управа („Сл. Весник на РМ” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11) ги дефинира следните надлежности на Министерството за животна средина и просторно планирање:

- следењето на состојбата на животната средина;
- заштитата на водите, почвата, флората, фауната, воздухот и озонската обвивка од загадување;
- заштитата од бучава, радијација, заштитата на биодиверзитетот, геодиверзитетот, националните паркови и заштитените области;
- реставрацијата на загадените делови од животната средина;
- предлагањето мерки за третман на цврст отпад;
- просторното планирање;

Во процесот на Стратегиска оцена на животната средина, Министерството за животна средина и просторно планирање има одредени надлежности пропишани со Законот за животната средина, како што се:

- подготовка на решение во оние случаи во кои не се согласува со одлуката за спроведување, односно неспроведување на СОВЖС или со определениот обем на СОВЖС во одлуката;
- подготовка на решение за соодветноста на извештајот на СОВЖС за планскиот документ, и;
- воспоставување и ажурирање на листата на експерти за СОВЖС.

Органи на државната управа/единиците на локална самоуправа кои ги подготвуваат-усвојуваат планските документи согласно Законот за животната средина имаат обврска за:

- подготовка на извештајот за СОВЖС;
- објавување на информации за отпочнувањето на подготвувањето на планските документи и за учество на јавноста во процесот на консултации;
- објавување на информации за нацрт планскиот документ кој се подготвува и за предлог извештајот за СОВЖС;
- подготовка на извештајот од консултацијата со јавноста врз основа на добиените коментари и мислења од јавните консултации;
- комплетирање на извештајот за СОВЖС и на планските документи со добиени мислења и коментари, и
- мониторинг на влијанијата од имплементацијата на планскиот документ и во случај на негативни ефекти и информирање на МЖСПП.

Во овој процес Министерството за надворешни работи е одговорно за спроведување на прекугранични консултации за СОВЖС во однос на доставување на известување до соседната држава, која може да биде засегната од подготовката на планскиот документ или кога Република Македонија може да биде засегната од подготовка на плански документ во соседна држава.

1.6 Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина

Спроведувањето на Стратегиската оцена на животната средина е интерактивен процес кој треба да се спроведе паралелно со развојот на планот или програмата. Стратегиската оцена на животната средина е процес за да се осигура дека значителен ефект врз животната средина што произлегуваат од политики, планови и програми се идентификуваат, оценуваат и намалуваат. Важен инструмент за да им се помогне во постигнување на одржлив развој и креирање на политиката е Стратегиската оцена на животната средина. Посебни бенефиции во Стратегиската оцена вклучуваат:

- Поддршка на одржливиот развој;

- Да се подобрат доказите како добра основа за стратешките одлуки;
- Да се консултираат сите засегнати страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот;
- Да се насочат на други процеси, како што се влијанието врз животната средина на оценките врз одделни развојни проекти.

Стратегиската оцена следејќи ги одредбите за содржината на овој Извештај, ги обработува следните содржини:

- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Проблеми од областите кои се од посебно значење за животната средина, а особено од аспект на заштита на дивите птици и хабитатите;
- Целите на заштита на животната средина, одредени на национално или меѓународно ниво, кои се релевантни за планскиот документ и начинот на кој овие цели и сите аспекти на животната средина се земени во предвид за време на нивните подготовки;
- Веројатните значајни влијанија врз животната средина во целина, вклучително и врз биодиверзитетот, населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, водата, воздухот, почвата, климатските фактори, културното наследство, пејсажот и материјалните придобивки. Овие влијанија вклучуваат секундарни, краткорочни, долгорочни, трајни и привремено позитивни и негативни ефекти;
- Резиме/краток преглед на причините на алтернативите, опис за тоа како е направена проценката, вклучувајќи ги сите потешкотии (како што се техничките недостатоци или недостигот на know-how) до кои се дошло при собирањето на потребните информации;
- Опис на предвидените мерки кои се однесуваат на мониторингот во согласност со законските обврски;
- Не-техничко резиме на информациите дадени во согласност со барањата наведени во претходните точки.

1.7 Резиме

Врз основа на спроведената Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-биогазна централа од 3MW, КО Р'жаничино, општина Петровец, органот е должен да ги следи ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето со цел во раната фаза да се согледаат евентуалните негативни влијанија напоредно со изработката на планската документација пред да биде прифатлива за имплементација.

2. Преглед на Планскиот документ

2.1 Основи на Планскиот документ

Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7 - биогасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, Општина Петровец, се изработува врз основа на член 58, став (6) од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр. 32/20) и член 60, точка 1 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр. 225/20, 219/21 и 104/22). Проектниот опфат зафаќа површина од 6,4480 ха и е лоциран во скопскиот регион. Административно влегува во границите на Општина Петровец и претставува во мал дел изградено земјиште, односно во поголем дел земјиште со катастраски култури ниви. Го карактеризира добра сообраќајна поврзаност со мрежата на државни патишта на Република Македонија.

Основна цел на оваа планска документација е преку:

- рационално уредување и искористување на просторот;
- оддржлив развој;
- подигнување на хуманоста во просторот и надминување на урбаните бариери на лицата со инвалидитет;
- заштита и унапредување на животната средина и природата;
- заштита на недвижното културно наследство;
- заштита од воени разурнувања, од природни и технолошки катастрофи и хаварии (заштита и спасување);
- јавност во постапката за донесување и спроведување на проектот;
- вградување комплементарни содржини на основната наменска употреба на земјиштето и
- почитување на законските прописи, стандарди и нормативи во планирањето и уредувањето на просторот и останатите релевантни области да се определат урбанистички и архитектонски решенија и да се уредат параметри за реализација на планираните градби во градежна парцела, да се дефинира основната класа на намена, комплементарните класи на намена на основната класа на намена, како и начините на употреба на земјиштето.

Согласно наведеното, во рамки на предметниот проектен опфат со површина од 6,4480 ха, се формирана една градежна парцела со класа на намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7 - биогасна централа од 3MW. Во согласност со одобрената проектна програма, како комплементарна класа на намена, односно намена што во една градежна парцела и една градба ја дополнува и служи исклучиво за функционирање на основната намена се предвидува и други комплементарни намени опишани детално во идејниот проект. Во градежната парцела се предвидува рамковна површина за градба од 44.453,00м, во рамките на која пак се предвидува максимална површина за градба од 66.679,50м². Во делот на максималната височина за градење определена е височина од 25м до венецот и одредбата е дополнета со број на катови кој во согласност со проектните барања изнесува

П/П+1. Просторна диспозиција и организација на сите градби од комплексот кој е предвиден во планскиот дел на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7 - биогасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, Општина Петровец е детално разработена и прецизно дефинирана во проектниот дел на овој урбанистички проект.

2.2 Плански опфат

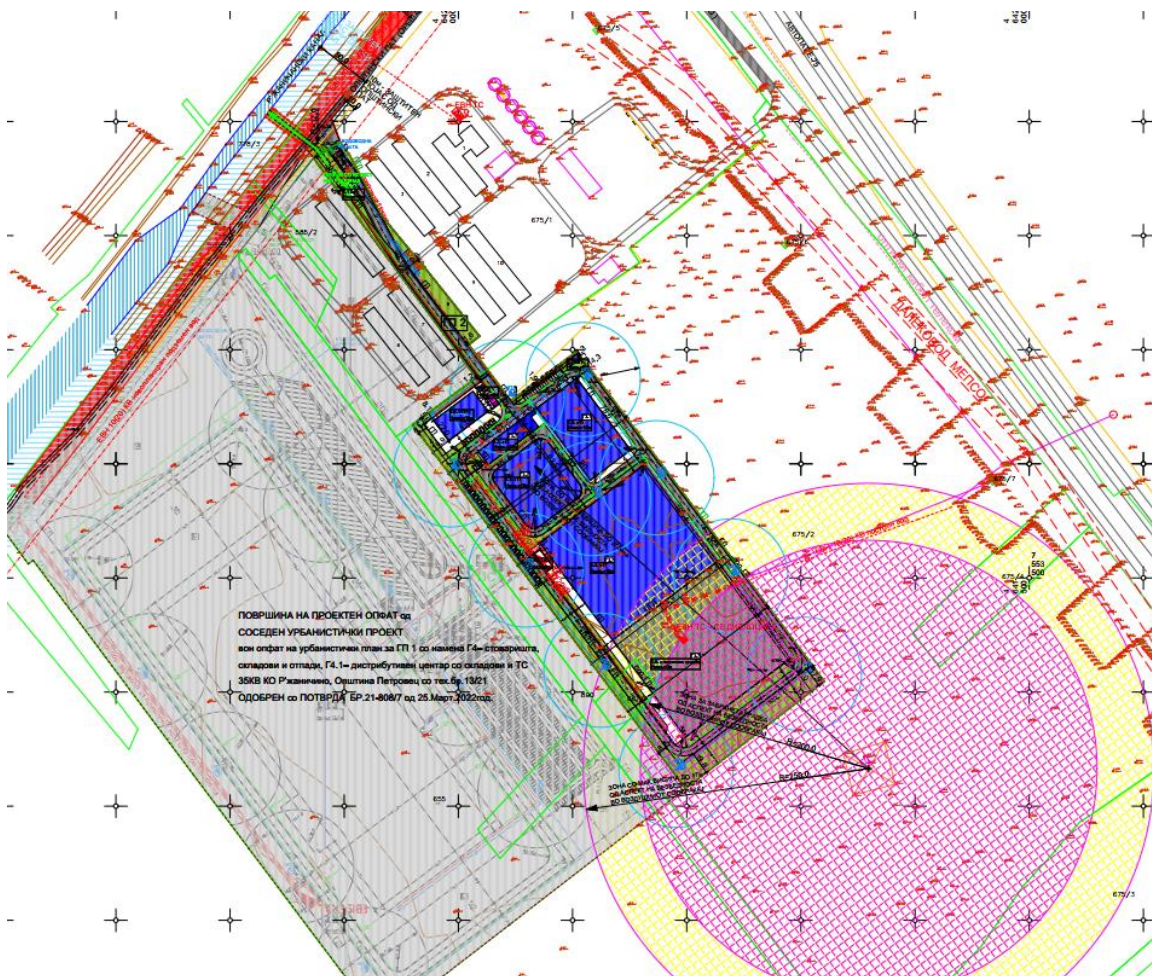
2.2.1 Географска и геодетска местоположба

До проектниот опфат се пристапува преку регионалниот пат Р-1102 (Скопје-Катланово). Проектниот опфат е во непосредна близина на селото Режаничино, односно се наоѓа југоисточно од него, а ги двои Режаничанскиот канал за наводнување. Во согласност со Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр. 225/20, 219/21 и 104/22), границите на проектниот опфат се совпаѓаат со следните катастарски парцели и природни и создадени зададености на теренот:

На северозапад границата се совпаѓа со оската на локалниот пат, па продолжува со мало искосување и скршнување во правец југоисток низ КП 675/1 околу 300м по што скршнува кон североисток под прав агол во должина од околу 75м. Од оваа точка повторно скршнува под прав агол кон југоисток, ја сече КП 661/1, продолжува уште 80м во истиот правец, паралелно со КП 890 низ КП 675/2 по што скршнува под прав агол кон североисток во должина од околу 155м. Од оваа точка повторно под прав агол скршнува кон северозапад низ КП 675/2 се до КП 675/1, во истиот правец ја сече КП 675/1 и со неколку помали прекршувања завршува до почетната точка, односно до осовината на Општинскиот пат и до постојниот Р'жаничански канал за наводнување.

Геореференцирани прекршни точки на границата на проектниот опфат:

X=7553103.717 Y=4641698.646	X=7552887.799 Y=4641905.091
X=7553045.957 Y=4641655.345	X=7552865.384 Y=4641878.274
X=7553009.179 Y=4641704.405	X=7553015.678 Y=4641675.408
X=7553018.510 Y=4641711.930	X=7552959.878 Y=4641634.321
X=7552969.590 Y=4641773.100	X=7553198.937 Y=4641315.429
X=7552956.610 Y=4641788.410	X=7553320.534 Y=4641409.510
X=7552932.753 Y=4641817.537	X=7553318.693 Y=4641411.888
X=7552904.243 Y=4641871.486	
X=7552896.559 Y=4641881.913	

Графички приказ за Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7 - биогазна централа од 3MW, КО Р'жаничино, Општина Петровец

2.2.2 Намена на употреба на земјиштето

Се определува класа на намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори и поединечна намена ГЗ.7 - биогазна централа од 3MW. Во комплексот се планираат комплементарни намени, односно намени што во една градежна парцела и една градба ја дополнуваат и служат исклучиво за функционирање на основната намена.

Површина за градење е планска одредба со која во урбанистички план се одредува површината од градежно земјиште односно делот од градежната парцела кој се предвидува за градење на градба.

Со урбанистичкиот проект се предвидуваат површини за изградба на следните градби:

- постројка за биогаз;
- понд (складирање и третман на филтрат);
- складирање на силажа,
- деловен објект за биогазна станица;

- портирница за биогасна станица;
- трафостаница 10 KV;
- трафостаница 35 KV;
- дизел агрегат;
- пречистителна станица.

На овој начин се определува површина за градење за наведените градби од 33.537m^2 која влегува во рамковната површина определена за градење од 44.453m^2 .

3. Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура.

Со планот се утврдуваат и планските решенија за инфраструктурата. На овој простор условеноста од програмските барања и постојната состојба значително ги диктира планските решенија за сообраќајниците, за фекалните и атмосферските инфраструктурни водови, како и за електричната и електронско-комуникациската инфраструктурна, кои се во директна зависност од уличната мрежа, поред која се водат. Водењето на инфраструктурата да биде во инфраструктурни коридори.

3.1 Комунална инфраструктура

Во текот на постапката за изработување на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7 - биогасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, Општина Петровец по поднесено барање за издавање податоци и информации од Јавното комунално претпријатие надлежно за територијата на Општина Петровец, истите не се издадени. Разработка на планираната водоводна мрежа ќе се изврши согласно важечките технички стандарди и нормативи за ваков вид на инфраструктура, која ќе биде предмет на понатамошна разработка со основен проект. За проектното решение, во текот на постапката за издавање одобрение за градење ќе се обезбедат позитивни мислења од ЈКП Петровец и Дирекцијата за заштита и спасување од аспект на противпожарна заштита. Проектното решение, покрај снабдување со вода од локалното јавно комунално претпријатие, предвидува и можност за водоснабдување да се користат подземни води (бунари) при што е неопходно експлоатацијата на подземните води да се базира на извршени хидрогеолошки испитувања со кои ќе се утврди квалитетот на водата и режимот на хранење на бунарите.

Во текот на постапката за изработување на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7 - биогасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, Општина Петровец Општина Петровец по поднесено барање за издавање податоци и информации од Јавното комунално претпријатие надлежно за територијата на Општина Петровец соодветните податоци не се издадени. Одведувањето на фекалните води на предметната градежна парцела се планира да се изведе со предходно соодветно прочистување во пречистителни станици за отпадни води. Пречистените отпадни води ќе се одведат преку испуст и ќе се испуштаат во регулираниот Р'жаничански канал.

Во делот на атмосферска канализациона мрежа во текот на постапката за изработување на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7 -

биогадна централа од 3MW, КО Р'жаничино, Општина Петровец по поднесено барање за издавање податоци и информации до Јавното комунално претпријатие надлежно за територијата на Општина Петровец соодветните податоци не се издадени. Проектното решение предвидува целокупната акумулираната атмосферска вода од парцелата преку испуст ќе се одведува до регулираниот Р'жаничански канал.

Согласно Издавање податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура од Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје бр. 10-26/2-505 од 16.08.2022 година, покрај и делумно во проектниот опфат минува надземен 10 (20) kV вод. Исто така наведена е постојна 10(20)/0.4kV трафостаница, која се наоѓа во градежната парцела. Дел од нисконапонскиот надземен 10 (20) kV вод и постојната 10(20)/0.4 kV трафостаница се дислоцираат заради реализација на градбите од овој урбанистички проект (види графички прилози). Низ опфатот минува и новопланиран подземен среднонапонски вод. За приклучување на предвидените објекти со планската документација потребно е да се предвидат маркици за трансформаторски станици и приклучни подземни среднонапонски водови за истите. Со предметниот урбанистички проект, комплексот се планира да се приклучи на постојната електро-дистрибутивна мрежа, по претходно издадена согласност од надлежното претпријатие до најблиска дефинирана приклучна точка. Во рамките на градежната парцела е дефинирана позиција на трафостаница, која ќе биде предмет на понатамошна разработка со основен проект, вклучително и на внатрешниот развод на електроенергетската инфраструктура.

Согласно Известување за постојни и планирани ТК инсталации бр. 37903 од 02.09.2021 година од Македонски Телеком АД Скопје, во границите на проектниот опфат постои МКТ инфраструктура.

Постои траса на оптички кабел согласно Одговор на барање информации за ТК инсталации бр. 1404-2407/2 од 13.09.2021 година од Агенцијата за електронски комуникации.

Со предметниот урбанистички план, предвиден е коридор за поставување на кабелска комуникациска инфраструктура во опфатот за поврзување на новопланираните објекти.

Согласно издадени Податоци и информации бр. 0308-1339/2 од 16.09.2021 година од Акционерско друштво ГА-МА во предвидениот проектен опфат не постои изведен или планиран гасовод. Исто така, согласно Одговор на барање бр. 03-2740/2 од 06.09.2021 година од АД за вршење на енергетски дејности Национални енергетски ресурси Скопје во државна сопственост добиено е известување дека во рамки на проектниот опфат нема изградено ниту планирано гасоводна инфраструктура. Според тоа со урбанистичкиот проект не се планира приклучување на комплексот на гасоводна мрежа.

4. Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина

4.1 Карактеристики на просторот

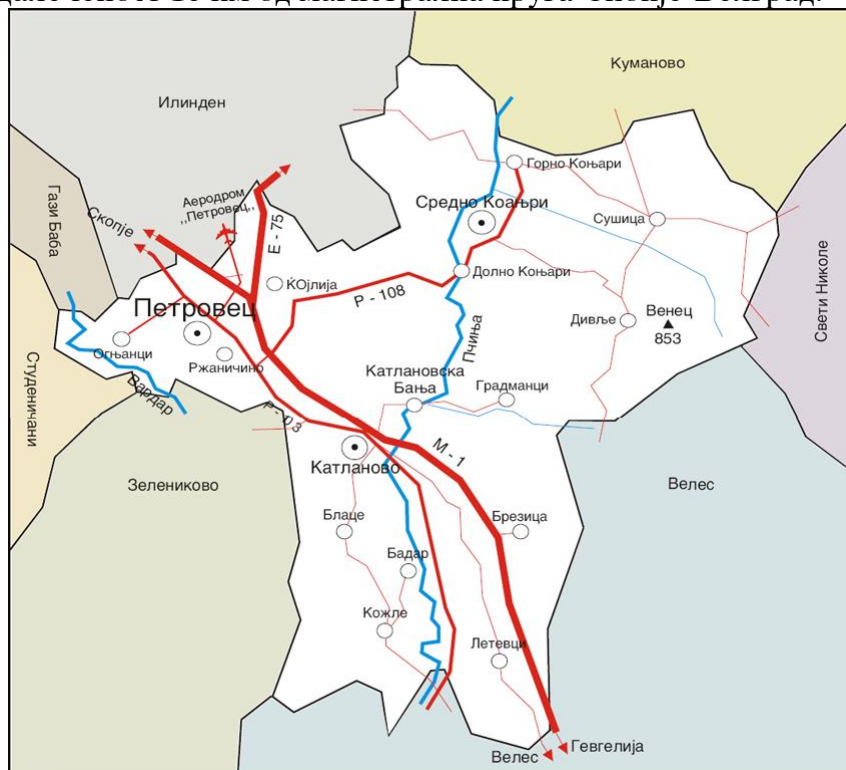
Општина Петровец се наоѓа во југоисточниот дел на Скопската Котлина и непосредно припаѓа на долното сливно подрачје помеѓу реката Вардар и реката Пчиња. Во западниот дел, десно од реката Пчиња, која протекува на средина од подрачјето на Општина Петровец, се наоѓа рамништето на Скопско поле, додека на левата страна од реката, покрај нејзината алувијална рамнина спрема Отовичкото подрачје, се издига ридско земјиште како просторен дел познат под името Катлановско Брдо.

Општина Петровец се граничи со 7 (седум) соседни општини:

- Од север со Општина Гази Баба, Општина Илинден и Општина Куманово;
- Од исток со Општина Свети Николе и Општина Велес;
- Од југ со Општина Велес и
- Од запад со Општина Зелениково и Општина Студеничани.

Општина Петровец се одликува со поволна географска положба:

- Одалеченост 17 км од главниот град Скопје;
- Одалеченост 5 км од аеродорот Петровец - Скопје;
- Се простира по автопатот Е-57, Скопје-Гевгелија-Солун;
- Се простира по регионален пат Р-103, Скопје-Велес;
- Одалеченост 10 км од магистрална пруга Скопје-Белград.

Мапа на општина Петровец

4.1.1 Сообраќајна поврзаност

Магистралниот патен правец - автопатот М1 (Е-75) граница со Србија-Куманово-Миладиновце-Велес-Гевгелија-граница со Грција кој го дефинира опфатот е изграден во согласност со Просторниот План на РМ.

Автопатот М1 (Е-75)

4.1.2 Релјефни услови, наклон и експозиција на теренот

Општина Петровец се наоѓа во југоисточниот дел на Скопската Котлина и непосредно припаѓа на долното сливно подрачје помеѓу реката Вардар и реката Пчиња. Во западниот дел, десно од реката Пчиња, која протекува на средина од подрачјето на Општина Петровец, се наоѓа рамништето на Скопско поле, додека на левата страна од реката, покрај нејзината алувијална рамнина спрема Отовичкото подрачје, се издига ридско земјиште како просторен дел познат под името Катлановско Брдо.

4.1.3 Геолошки карактеристики

Геолошката основа е изградена од алувијално-делувијални седименти и глиновито-лапоровити наслаги. Тоа се слабо врзани стенски маси кои се карактеризираат со ниски инженерско-геолошки вредности.

Геолошкиот состав на Скопската Котлина се карактеризира со следните почвени типови: алувијални, делувијални, ливадско-блатни и засолени почви во рамнинските терени, комплекс на циметни почви на ридчестите терени и рендзините на планинскиот масив на Водно, а кафеавите

шумски почви се застапен на падините на Скопска Црна Гора на надморска висина над 600м. Ваквиот геолошки состав е изразито поволен за земјоделие, а според физичко-механичките својства и за изградба на објекти.

4.1.4 Хидролошки карактеристики

Предметната локација која се наоѓа во општина Петровец припаѓа на Водостопанското подрачје (ВП) Скопско, кое го опфаќа локалниот слив на реката Вардар од водомерниот профил Радушa до устието на река Пчиња, без сливот на река Треска со десните притоки Маркова и Кадина Река и левите притоки Лепенец и Серава.

За водоснабдување на дел селата од општините Гази Баба, Петровец и Илинден започната е изградбата на регионален систем Јурумлери. Со проектна документација за Регионалниот водоснабдителен систем Јурумлери предвидено е да се изведат три цевasti бунари и примарна водоводна мрежа во должина од 25.315м. Реализацијата на овој систем е во тек и до сега изведен е еден бунар и дел од примарната водоводна мрежа. Од бунарското подрачје во атарот на село Јурумлери предвидено да се водоснабдуваат селата: Идризово, Јурумлери и Гоце Делчев - општина Гази Баба, Ржаничино, Петровец, Ќојлија и Огњанци - општина Петровец, Ајватовци, Бунарџик, Илинден, Кадино, Мралино и Марино - општина Илинден. Досега се приклучени 8 села: Јурумлери, Гоце Делчев, Ајватовци, Бунарџик, Илинден, Кадино, Мралино и Марино и рафинеријата ОКТА. Од овој изворник се предвидува и водоснабдување на слободната зона Бунарџик.

Река Пчиња

Реката Пчиња е доста загадена река од индустриските отпадни води на Кумановската индустрија и потребна е нејзина заштита со изградба на

пречистителни станици со што ќе се заштитат реката и подземните води на ва подрачје.

4.1.5 Стопанство

Концептот на планиран стопански развој утврден со Просторниот План на Република Македонија ќе се реализира со изработка на просторни и урбанистички планови од регионално и локално ниво кои ќе се темелат на основните услови и претпоставки за остварување на целите и определбите поставени во областа на развојот и разместеноста на стопанските дејности.

Стопанството на Републиката, а следователно и стопанството на пооделните општини, со оглед на ограничената сопствена акумулација и потребата за поинтензивен стопански развој и менување на неповолната стопанска структура и натаму ќе биде упатено на користење на дополнителна акумулација од странство.

Во инвестиционите одлуки за материјалното производство, стриктно треба да се почитуваат локационите, техничко-економските и критериумите за заштита на животната средина, кои се усвоени на национално ниво.

Основната стратегија во организацијата и користењето на просторот, во смисла на поддршка на развојот на стопанството, ја сочинуваат такви решенија во просторот кои овозможуваат: поголема атрактивност на просторот; заштита на природните и создадените ресурси и богатства; сообраќајно, информатичко и управувачко поврзување; развој на информациона систем за просторот и животната средина; локациона флексибилност во донесување на инвестиционите одлуки.

Основа на идниот развој и разместеност на стопанските активности во просторот на Република Македонија се дефинираните цели на економскиот развој *Националната стратегија на економскиот развој*, определбите за рационално користење на потенцијалите и погодностите на развојот и

поставеноста на системот на населби, како и политиката за порамномерна и пропорционална просторна организација на стопанството. Објективно, идниот развој треба да се насочи кон: производство наменето за извоз; технолошко осовременување на капацитетите; инвестициони проекти претежно со трудоинтензивни карактеристики поради обемената понуда на релативно евтината работна сила; инвестирање во мрежата на локалната и регионалната инфраструктура.

Разместувањето на стопанските дејности, според објективните фактори се врши на два начина: спонтано, со избор на локација на одделни фирми, претпријатија, капацитети, погони, според одлуките одделните сопственици или менаџери и програмирано, со изградба според предвидувањата и одлуките на општодржавните органи или на органите во локалната самоуправа.

Двете методи заедно ја изразуваат просторната организација на стопанството. Со ове две методи на одлучување, просторната организација се остварува, со текот на времето, како дисперзија во просторот и како концентрација на стопанството на одделни места.

Со Просторниот План на Република Македонија дефинирани се пет оски на развој од кои релевантни за анализираниот простор за стопанската зона е т.н. развојна оска Север-Југ која минува по средината на територијата на земјата. Таа го следи Скопје на југ течението на реката Вардар. Формирана е историски во текот на целиот XX век, па и порано, а на југ, преку границата стигнува до Солун. По Првата Светска војна таа продолжи и на север, па се спои со оската по течението на реката Морава. Денес, на територијата на земјата ги поврзува градовите: Куманово - Скопје - Велес - Неготино (и Кавадарци) - Демир Капија - Валандово - Гевгелија. На север од Скопје има и еден крак до Приштина. Какви промени и да се случат, во наредните децении оваа оска ќе остане главна.

Сите оски кои се зацртани со Просторниот план на Државата ќе се имаат предвид за просторната организација, а во прв ред за модернизацијата на патиштата, за изградба на далекуводи, гасоводи и т.н.

Значаен импулс во развојот и напредокот на националната економија обезбедуваат можните форми на специфичните стопански просторни иновации базирани врз стратешките цели кои што треба да се постигнат со нивната промоција.

4.1.6 Климатски и микроклиматски карактеристики

Ова подрачје е под влијание на континентална средоземна клима. Тука се судруваат континенталната клима од север и медитеранската од југ, чие влијание е ослабено но сепак се чувствува. Основни карактеристики се остри и влажни зими како и суви и жешки лета.

Теренот е изложен на северни и североисточни ветрови, а во летниот период и на локални ветрови од Скопска Црна Гора. Со најголема честина е северниот ветар од 142%, па североисточниот ветар со честина од 120%, југоисточниот 114%, јужниот 82%, северозападниот 81%, западниот 74% и

источниот со честина од 56%. Температурите на воздухот се со идентични вредности како во целото Скопско Поле, минимални се во јануари, а максимални во јули со тоа што поради поголемата проветреност маглите се појавуваат просечно околу 50 денови и се карактеристични утринските мразеви до крајот на април. Вкупните просечни годишни врнежи се движат околу 504 мм со максимум во ноември и мај. Сушниот период трае од јули до септември со честа појава на сушни периоди подолги од 60 дена. Просечен број на ведри денови во текот на годината има 86, облачни денови 184, а тмурни денови 95. Релативната влажност на воздухот изнесува 70%. Просечна годишна температура изнесува 12°C, просечната годишна максимална температура 18,2°C, а минималната 6°C.

4.1.7 Користење и заштита на земјоделското земјиште

Зачувувањето, заштитата и рационалното користење на земјоделското земјиште е основна планска определба и главен предуслов за ефикасно остварување на производните и другите функции на земјоделството, а конфликтните ситуации, кои ќе произлегуваат од развојот на другите стопански и општествени активности, ќе се решаваат врз основа на критериуми за глобална општествено економска рационалност и оправданост.

За оптимално искористување на еколошките и други услови со Просторниот план на Р. Македонија до 2020 година, се предлага да се користи реонизација според која Република Македонија е поделена во 6 земјоделско-стопански реони и 54 микрореони.

4.1.8 Енергетски извори и енергетска структура

Од аспект на енергетиката и енергетската инфраструктура со Просторниот план на Република Македонија се дефинираат состојбите, потребите и начините на задоволување на потрошувачката на разните видови на енергија, односно задоволување на потрошувачката со домашно производство.

Размената на електрична енергија помеѓу балканските електроенергетски системи (чии земји најчесто се увозници) е многу значаен фактор за натамошниот развој. Електро енергетските системи на балканските земји треба да бидат поврзани со конективни водови кои што нема да претставуваат тесно грло во трансмисија на потребните количини на електрична моќност. Македонија досега има 400 kV конективни водови со Грција (кон Солун и Аминео), Косово (Косово-Б) и Бугарија (Црвена Могила), а во план е градбата на водови кон Србија и Албанија. Во овој регион минува 400 kV водот Штип-Црвена Могила.

4.1.9 Население

На територијата на општина Петровец егзистираат 17 (седумнаесет) населени рурални места, кои според местоположбата се распределени во три рурални центри:

- Петровец - седиште на Локалната самоуправа, во кое се опфатени селта Ражаничино, Огњанци, Којлија и Чифлик;
- Катланово во кое се опфатени селата: Брезица, Градманци, Летевци, Бадар, Блаце и Кожле.
- Средно Коњари во кое се опфатени селата: Долно Коњари, Горно Коњари, Сушица и Дивље.

Според („Сл. Весник на РМ” бр. 28/05) во општина Петровец од 17 опфатени населени места, егзистираат десет изразито не развиени села: Бадар, Блаце, Брезица, Градманци, Кожле, Летевци, Горно Коњари, Средно Коњари, Долно Коњари, Сушица и Дивље.

Населено место	Жители (1994)	Надморска висина	Аграрна структура на атарот (ха)			
			Површина (km)	Обработливо	Пасишта	Шуми
Петровец	2452	225	6,2	538	14	2
Ражаничино	912	225	9,5	734	86	12
Долно Коњаре	745	250	17,9	905	480	269
Средно Коњаре	1092	250	15,6	714	562	123
Горно Коњаре	205	245	12,6	634	415	62
Сушица	204	380	25,9	835	728	778
Дивље	60	680	16,4	617	515	430
Летевци	8	430	12,2	147	209	797
Катланово	767	240	15,6	538	621	165
Бадар	13	240	6,9	222	69	258
Брезица	9	540	11,7	147	329	661
Кожле	14	390	13,5	246	736	239
Блаце	31	420	27,1	520	281	1843
Огњанци	1192	225	5,3	407	13	13
Градманци	11	320	13,6	124	336	841
Којлија	358	230	11,4	539	380	86
Чифлик	/	/	/	/	/	/

4.1.10 Природно наследство

Од областа на заштита на природата (природно наследство и биолошката и пределската разновидност), урбанистичките планови и проекти треба да се усогласат со Просторниот план на Републиката на тој начин што, врз основа на режимот за заштита, ќе се организира распоред на активности и изградба на објекти кои ќе се усогласат со барањата кои ги поставува одржливото користење на природата и современиот третман на заштита.

Посебно внимание при заштитата на природата, треба да се обрне на начинот, видот и обемот на објектите што се предвидени во заштитените простори за да се одбегнат или да се надминат судирите и колизиите со инкомпатибилните функции. За таа цел е неопходно почитување на следните принципи:

- оптимална заштита на просторите со исклучителна вредност;
- оптимална заштита на производните природни потенцијали и унапредување на природните богатства;
- зачувување на доминантните карактеристики на постојаната состојба;
- рационална изградба на инфраструктурата;
- концентрација и ограничување на изградбата;
- оптимална изградба на рекреативната инфраструктура;
- правилен избор на соодветна локација.

4.1.11 Културно - историско наследство

Во своето милениумско постоење, човековата цивилизација од праисторијата до денес, на територијата на Република Македонија, оставила значајни траги од вонредни култури, историски и уметнички вредности, кои го потврдуваат постоењето, континуитетот и индентитетот на македонскиот народ на овие простори.

Просторниот аспект на недвижното културно наследство е предмет на анализа во корелација со долгорочната стратегија за економски, општествен и просторен развој, односно стратегија за зачувување и заштита на тоа наследство во услови на пазарно стопанство.

Републичкиот завод за заштита на спомениците на културата, за потребите на Просторниот план на Републиката, изготви Експертен елаборат за заштита на недвижното културно наследство од посебно значење.

Инвентарот содржи список на регистрирани и евидентирани недвижни културни добра, што подразбира список на недвижните параметри со утврдено својство споменик на култура, односно на недвижните предмети за кои основано се претпоставува дека имаат споменично својство. Тоа се: археолошки локалитети, цркви, манастири, џамии, бањи, безистени, кули, саат кули, турбиња, мавзолеи, конаци, мостови, згради, куќи, стари чаршии, стари градски јадра и други споменици со нивните имиња, локации, блиските населени места, период на настанување и општините во кои се наоѓаат спомениците.

Согласно со Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19), видови на недвижно културно наследство се: споменици, споменички целини и културни предели.

Значаен дел од недвижното културно наследство (околу 45%), се наоѓа во руралните населби и ридско-планинските подрачја, кои се целосно или

делумно напуштени, што значително ја усложнува нивната заштита и користење.

Во Археолошката карта на Република Македонија, која ги проучува предисториските и историските слоеви на човековата егзистенција, од најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје на катастарската општина, евидентирани се следните локалитети:

Археолошки локалитет Пали воденица-Шамак (Тумба), Р'жаничино, неолит и римски период.

4.1.12 Индустрија

Развојот и просторната разместеност на индустријата претставува клучен фактор и движечка сила за поттикнување на развојот на вкупното стопанство и модернизација на другите области од стопанскиот и општествениот живот. Ефикасното и успешното спроведување на насоките и определбите за поттикнување на развојот на производните индустриски дејности и нивно рационално разместување во просторот ги детерминира позитивните промени и во другите сегменти на економијата: пораст на вработеноста, зголемување на бруто домашниот производ, подобрување на животниот стандард и др.

Во областа на индустријата, во периодот по осамостојувањето на земјата, настанаа важни промени во поглед на сопственоста, организираноста на работите и преструктурирањето на производството што се од особено значење за поефикасното стопанисување и зголемување на производството.

Врз основа на сознанијата и определбите на националната стратегија за економски развој на Република Македонија (МАНУ, 1997), како и врз основа на досегашниот развој, а особено концептот на одржлив развој, основните насоки и стратешки определби на долгорочниот развој на индустријата се следните: технолошко преконструирање, извозна ориентација на водечките фактори и гранки; пошироко воведување и развој на еколошки-просторно прифатливо индустриско производство со развој на штедливи технологии (во однос на природните ресурси, енергијата и горивото и работната сила) и/или малоотпадни (безотпадни) технологии; зголемување на ефикасноста на производството; почитување на инвестиционите критериуми врз база на континуирано планирање и прифаќање на пазарните критериуми на стопанисување; стратегија на разместеност на индустриските капацитети која ја респектира просторната структура на факторите на разместеноста, рационалниот распоред на материјалните производствени фондови, од аспект на вкупниот простор на Републиката и потребите од комплексен развој на оделни територијални единици; развој на малите претпријатија, заради остварување на концептот на децентрализираниот развој и разместеност на индустријата.

Развојот на индустријата по одделните општини, особено помалите, се очекува да се остварува со градба на мали, флексибилни капацитети и поголема застапеност меѓу другото и на агроиндустрискиот сектор. Врз овие основи, во наредниот период, индустриското производство се очекува да биде

застапено во сите општини и да остварува растеж кој ќе придонесе за зголемување на вработувањето, подобрување на условите за живеење на граѓаните на поширокиот простор на земјата.

Согласно определбите на Просторниот План на Република Македонија изградбата и функционирањето на преработувачките капацитети треба да бидат поставени врз принципите за заштита на животната средина и истовремено рационално користење на земјиштето.

Индустријата која е водечка стопанска дејност и двигател на развојот на вкупното стопанство има значајно влијание врз квалитетот на животната средина. Во услови на усвоената развојна парадигма на *одржлив развој*, напорите треба да се насочат кон суштествени промени во стратегијата и политиката за развој и просторна локација на индустриски гранки засновани на принципите на еколошката заштита.

4.2 Опис на сегашната состојба со животната средина во планскиот опфат

Основен предуслов за идентификација на проблемите со животната средина и поставување на стратешки цели за надминување и унапредување на истите е идентификацијата и оцената на сегашната состојба со медиуми на животната средина (воздух, вода, отпад, почва, биодиверзитет, бучава), како и со користењето на земјиштето и природните ресурси во општината. Стратегиската оценка овозможува на кој начин и со каков интензитет целите на планскиот документ влијаат врз целите на СОЖС, со цел да се предвидат мерки за спречување, намалување или одбегнување на влијанијата и да се предложи план за мониторинг на индикаторите за секоја цел на СОЖС (точка 9).

Со оглед на тоа што во планираниот простор до сега не се вршени мерења, следења и истражувања на основните витални компоненти воздухот, водата, тлото, бучавата и тврдиот отпадок, пореметувањата во екосистемот во целост не можат да се откријат, а оценката за состојбите произлегува исклучиво од дејствувањето на човекот и неговите активности во овој простор.

Општина Петровец има релативно чиста и незагадена животна средина.

Воздух

Согласно Директивите на Европската Унија, загадувањето е непосредно или посредно внесување, како резултат на човековите дејствија, на материи, вибрации, топлина или бучава во воздухот, водата или во почвата, кои што можат да бидат штетни по човековото здравје или по квалитетот на животната средина, од кои што може да произлезе штета по материјалниот имот или кои што ги нарушуваат или влијаат врз природните убавини и другите легитимни начини на користење на животната средина.

Квалитетот на воздухот е еден од поважните чинители на кои треба да се внимава при планирање на просторот заради спречување на деградација на истиот со имплементација на планскиот документ.

Во општина Петровец загадувањето на воздухот е резултат на емисијата на загадувачки супстанции од сообраќајот, енергетските и технолошките инсталации во рамките на енергетските и индустриските деловни субјекти лоцирани на територијата на општината.

Вода

Колку водите во одреден простор може да се сметаат за воден ресурс зависи од можноста за нивно искористување, односно од можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, индустријата и заштитата на живиот свет. Водата како ресурс ја има многу помалку од присутните води што треба да се има секогаш во предвид при планирањето за нејзино искористување.

За подмирување на потребите на вода најзначајни се површинските води, бидејќи тие се најраспространети, најблиски се до местата на човековата активност, обезбедуваат живот и развој на екосистемот.

Издашноста на подземните води зависи од климатските, морфолошките и хидрогеолошките карактеристики на просторот. Овие води поради посебниот квалитет се значајни и може да бидат корисни за покривање на потребите од вода.

Република Македонија зафаќа дел од сливовите на р. Вардар, р. Црн Дрим и р. Струмица. На целата нејзина територија 84% од водите се домицилни, а само 16% се надворешни води кои доаѓаат во Републиката. За подобро согледување на расположливите и потребни количини на вода територијата на Републиката е поделена на 15 водостопански подрачја во основните сливови на реките: Вардар, Црн Дрим и Струмица.

Планската определба за заштита на водите е да се зачува високиот квалитет на извориштата на вода, да се подобри квалитетот на површинските и подземните води и да се доведат во законски пропишаниот квалитет. Приоритет во заштитата имаат водите од 1 и 2 класа од кои е предвидено да се врши водоснабдување на населениите места. Заштитата на квалитетот не може да се оствари парцијално, таа е сплет на технолошки, водостопански и економско-организациони мерки и континуирана работа.

Загадувањето на водите во животната средина се должи на испуштање на ефлуенти од домаќинствата, индустријата, рударството, земјоделието, неуредените депонии и сообраќајниците. Количествата на комунални отпадни води се најголеми во градовите.

Развојот на стопанството во наредниов период ќе се темели на веќе постоечките капацитети со посебен акцент на нивно осовременување, односно примена на нови чисти технологии со кои ќе се запази квалитетот на животната средина и ќе се намалат сите видови ризици на загадување на површинските и подземните води.

Отпад

Складирањето, користењето, транспортот, депонирањето на индустрискиот отпад се потенцијален ризик, чие што надминување во секоја одделна сфера треба да се остварува организирано преку систем на мерки.

Комунален отпад претставува секаков вид на отпад што се продуцира од домаќинствата, јавните и економските установи и претпријатија и институциите на една урбана средина. Отпадот што се продуцира од индустријата, земјоделието и рударството, како и патогените остатоци од изумрени животни не спаѓаат во овој вид на отпад.

Во минатото, отпадот што го создавал човекот од задоволувањето на своите животни потреби бил во количини и облик што природата била способна сама да го разгради до облик на изворна материја, со што се воспоставила рамнотежа помеѓу човекот и неговата околина. Меѓутоа, во поново време на интензивен индустриско технолошки развој од една страна и демографската експлозија и преголема густина во населеност од друга, сведоци сме на суперпродукција на цврст отпад во количини и облик кој природата неможе самостојно да го разгради со што се нарушува рамнотежата помеѓу човекот и неговата животна околина. Цврстиот отпад се повеќе ги освојува земјените површини, ја загадува почвата, воздухот и површинските и подземните води.

Отпадните материји кој настануваат од домаќинствата, населбите, индустријата и други објекти се одведуваат од епидемиолошки и естетски причини. Отпадните материји настануваат од човекот и се производ на неговите физиолошки функции на животните и растенијата. Има неколку поделби на отпадните материји тоа се:

- Животни активности на луѓето - комунален отпад;
- Отпад од рударско-металуршките и енергетски капацитети - техноген отпад;
- Отпад од индустријата (преработувачки капацитети) и капацитети на органска и неорганска технологија - индустриски отпад;
- Отпадот што се создава со изведување на градежни, индустриски, преработувачки и занаетчиски работи кои немаат својство на комунален цврст и технолошки отпад и тоа: градежен отпаден материјал, земја, згура, кал (инертна или нештетна), камења, керамички крш, санитарни уреди и сл. - градежен отпад;
- Отпад од здравствените установи - медицински отпад (посебен отпад);
- Радиоактивен отпад.

Према агрегатна состојба се делат на:

- Течни (фекалии на луѓе, од бањи, кујни, гаражи, индустриски отпадни води, атмосферски отпадни води);
- Цврсти (отпадоци од населбите и индустријата во тврда состојба, хартија, стакло, метал, порцелан, прашина, пепел). По состав, цврстите отпадоци се состојат од: состојки кои ферментираат (органски состојки кои брзо се распаѓаат: отпадоци од преработена и непреработена храна, коски, изумрени животни и сл); минерални состојки (органски и

неорганички) кои се разградуваат многу споро: керамика, стакло, пластика и др.

Собирањето и транспортирањето на комуналниот отпад се врши со специјални возила за таа цел. Јавното комунално претпријатие врши услуга на собирање, транспортирање и депонирање на комуналниот отпад на територија на општина Петровец. Депонирањето на комуналниот отпад и други видови на неопасен отпад се врши во депонија.

Почва

Во досегашните истражувања на процесите на девастација на животниот простор, на земјиштето не му е посветено адекватно внимание. Интензивирањето на процесите на индустријализација и урбанизација, кои имаат стихиен карактер, зафатија значителен фонд од обработливите површини како резултат на потребата на луѓето за отварање на мали и средни индустриски комплекси на територијата на општина Петровец.

Примената на агрохемикалии во процесот на земјоделското и шумското производство, превозот на отровни материи за разни цели, депонирањето на отровни отпадни материи и влијанието на загадениот воздух и загадените води што се применуваат за наводнување, имаат негативно влијание врз хемискиот состав на почвата, односно нејзините „еколошки“ и економски вредности. Имено, хемиското загадување на земјиштето има реперкусии врз квалитетот и продуктивноста на почвата, квалитетот и квантитетот на земјоделското производство и индиректно врз квалитетот на водите и воздухот.

Растителен и животински свет (флора и фауна)

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот кој е предмет на разработка на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-Производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-Биогасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, општина Петровец нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Во непосредна близина на предметната документација се наоѓа во близина на заштитено природно наследство КАТЛАНОВСКО БЛАТО ОРЖВ (Одделни растителни и животински видови-заштитен).

КАТЛАНОВСКО БЛАТО ОРЖВ (Одделни растителни и животински видови-заштитен)

Ихтиолошко-орнитолошки резерват во близина на Скопје со површина од 70 ха, остаток од некогашното Скопско неогено езеро. До 1968 година претставуваше единствено природно мрестилиште на крапот и други слатководни видови риби од реката Вардар. Исто така тоа беше главно одморалиште на голем број птици од и кон Европа по Моравско-вардарскиот правец на миграција. Научно-истражувачки зоолошки објект и студиско-

демонстративен. Со извршените мелиоративни зафати во 1965 година нарушена е автентичноста на објектот, со што е изгубена неговата улога како важно водно живеалиште. Автентичноста на просторот на резерватот нарушена е и со изграденот рибник во поново време како и со присуството на ограден простор со жица за потреби на објектот-паткарник. Потребно е да се преземат мерки за ревитализација на просторот. Меѓународен статус според Меѓународниот сојуз за заштита на природата и природните богатства (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources - IUCN): IV категорија и режим на заштита: 7.

Предметниот простор се наоѓа во подрачје Катланово-Таор кое е предложено за заштита како Емералд Подрачје.

Бучава

Проблемот на бучава на ова подрачје досега не е анализиран и истражуван. Во овој регион изворите на создавање на бучава не се од таков вид да овој проблем во животната средина претставува значителна закана за здравјето на луѓето.

Бучавата произлегува од урбаните активности и тоа:

- Сообраќај;
- Производни и деловни процеси;
- Бучава од ентериерно потекло (стамбени згради, трговско деловни центри и сл).

4.3. Сегашни проблеми со животната средина во и околу планскиот опфат

Проблемите со животната средина во општина Петровец и предметниот опфат, беа идентификувани преку анализа на постоечката состојба со животната средина каде се евидентирани клучните проблеми и предложени се мерки во облик на Акционен план за нивно надминување.

Најосетливи елементи на животната средина во предметниот опфат (Елементи на СОЖС)					
Води	Воздух	Отпад	Климатски фактори	Население	Материјални добра

Елементи на СОЖС

Проблемите со генерирање на отпадот се разгледуваат како влијание врз површинските и подземните води, влијание на загадувањето на почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и создавањето на стакленички гасови (климатски промени).

Врз основа на евидентирање на најосетливите елементи на животната средина во планскиот опфат кои се нарекуваат и елементи на Стратегиска оцена на животната средина (Елементи на СОЖС) се воспоставуваат цели на

стратегиска оцена на животна средина (Цели на СОЖС) и се дефинирани можни индикатори за секоја цел.

Во процесот на Стратегиска оцена на влијание на планскиот документ врз животната средина важно е да се види како, на кој начин, со која јачина и интензитет целите на планскиот документ влијаат врз целите на СОЖС со цел да се предвидат мерки за спречување на влијанијата и да се предложи соодветен план за мониторинг на индикаторите за секоја цел на СОЖС. На следната табела се прикажани сегашните проблеми со елементите на животната средина:

Елементи на Стратегиската оцена на животна средина	Проблем	Релевантно опфтен проблем
Воздух	Нарушен квалитет на воздухот од зголемен сообраќај	x
	Немање квалитетна медицинска база на податоци во однос на заболувањата предизвикани од загадувањето на воздухот	x
Вода	Неконтролирано трошење на питка вода	x
	Нецелосен мониторинг за квалитетот и квантитетот на површинските, подземните и отпадните води	x
Отпад	Постоење на диви депонии	x
	Непостоење депонија за отпад штетен по здравјето на луѓето	x
Почва	Загадување на почвата (особено во индустриската зона на општината)	x
	Диви депонии на територијата	x
Предел	Узурпација и деградација на просторот	x
	Недоволна застапеност на паркови и зелени површини	x
Население	Ниска еколошка свест кај граѓаните во општината	x
	Невработеност	x
Климатски фактори	Користење на јаглен и нафта за затоплување	x
	Непостоење стратегија за искористување на алтернативни извори на енергија	x
Материјални добра	Постоење на бесправни градби	x

Сегашни проблеми со елементите на животната средина

5. Состојба без имплементација на планскиот документ

При реализација на Планскиот документ за Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-биогазна централа од 3MW, КО Р'жаничино, општина Петровец се разгледува опцијата без да се спроведе планска активност, односно работите да останат во првобитната положба.

Во конкретниов случај доколку планот не се спроведе, се очекуваат следниве последици:

- Непланско искористување на просторот;
- Неконтролирана изградба на бесправни објекти;
- Нарушување на квалитетот на медиумите во животната средина;
- Нема развој на стопанството;
- Намалени приходи во буџетот;
- Слаб социо-економски развој;
- Нарушено здравје на населението;
- Намалена можност за вработување;
- Пораст на миграција;
- Намален животен стандард;
- Трошоците за увоз на струја ќе се зголемат.

6. Алтернативи и чинители за избор на алтернатива

Реализацијата на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-биогасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, општина Петровец е од особено значење за реализирање наменски содржини и функционална операционализација за развој на планскиот опфат, општината и државата.

Од особено значење за изготвување на Стратегиската оцена, а воедно и стандардна постапка е да се изанализира варијантата, односно опцијата од неспроведување на планското решение со што состојбата би останала во првобитната состојба. Во тој случај се очекува дека фактичката состојба на теренот воопшто нема да се промени и економската пасивност ќе продолжи.

Овие аспекти се земаат со цел да се изнајде најповолното решение кое ќе придонесе за заштитата на животната средина и здравјето на човекот.

Со реализирање на планскиот опфат се очекуваат неколку позитивни аспекти:

- Рационално искористување на просторот преку реализација на одржливи плански содржини;
- Поволна географска положба;
- Добри микроклиматски услови;
- Искористување на економскиот потенцијал на суровинската основа за производство на финален/енергетски производ;
- Развој на индустријата преку користење на суровинската основа во планскиот опфат;
- Отварање нови работни места;
- Подобрување на енергетскиот биланс /пораст на производството на енергија;
- Зголемување на енергетската сигурност;
- Зголемување на учеството на нови одржливи извори на енергија во снабдувањето со енергија, односно во енергетскиот биланс;
- Пораст на енергетската ефикасност;
- Зголемување на енергетските капацитети од обновливи извори;
- Подобрување и одржливо производство и снабдување со електрична енергија и топлина;
- Намалување на увозната зависност од енергија;
- Енергетска сигурност;
- Намалување на емисиите на стакленички гасови;
- Либерализација на пазарот;
- Зголемен степен на урбанизација со максимално, рационално и одржливо искористување на просторот и
- Реализирање на плански содржини во функција на директни /индиректни економски ефекти.

Со реализација на планот се овозможува локацијата да прерасне во единствена интегрирана просторна и функционална целина, која ќе овозможи

одржив развој на локалната и национална економија со потенцијал за привлекување на интересот на домашните и странските инвеститори во планскиот опфат и пошироко во планскиот регион.

7. Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина

Појавите кои како претпоставка може да се јават од имплементацијата на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-биогасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, општина Петровец може да се анализираат од негативен и позитивен аспект.

Извештајот за Стратегиска оцена ги зема во предвид влијанијата врз сите медиуми на животната средина, биолошката разновидност, природата, пределот, културното наследство, луѓето како и влијанијата врз социо-економските потенцијали во општина Петровец.

Извештајот за Стратегиска оцена не ги анализира поединечните развојни проекти, туку влијанијата врз медиумите на животната средина од глобален аспект. Значи, со извештајот се прави само проценка на можните негативни влијанија врз животната средина, додека во подоцнежните фази, преку Студиите за оцена на влијание врз животната средина или Елаборатите за заштита на животната средина, што се законска обврска на основа на укажаните ризици се прават детални анализи и препораки.

Согласно Законот за животна средина и Уредбата за определување на критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина потребно е да се утврди потреба за спроведување на постапка за оцена на влијанието на проектот врз животната средина. Потребата од оцена на влијанијата врз животната средина ја донесува Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина. Согласно Законот за животна средина, како и Законот за заштита на природата, правните или физичките лица кој вршат дејности или активности кои не спаѓаат во проектите за кои се спроведува постапка за оцена на влијанието врз животната средина се должни да изготват Елаборат за заштита на животната средина, со цел да се оцени влијанието на дејностите или активностите врз животната средина, пред да започнат со спроведување на проектот и истиот да го достават до органот надлежен за одобрување на спроведувањето на проектот.

Влијание врз демографскиот фактор

Реализацијата на предвидените содржини од планскиот опфат, не само што ќе ја запрат економската миграција на локалното население, туку и ќе предизвика позитивен стимул на демографскиот развој. Исто така, ќе има долгорочно позитивно влијание и на зголемувањето на наталитетот, како уште еден позитивен елемент во функција на демографскиот развој. Инвестиционите вложувања за реализација на оваа планска содржина ќе го зголемат животниот стандард и квалитетот на живеењето.

Влијание врз човековото здравје

Заради намената на планскиот опфат, не се очекува истиот да предизвика негативни влијанија врз здравјето на локалното население, бидејќи класата на намена (производство на електрична енергија од обновливи извори) спаѓа во класа на намена, која нема значајно влијание на човековото здравје. Во текот на изградбата се очекуваат краткорочни влијанија, како резултат на појавата на бучава, емисии во воздухот и појава на прашина.

Во текот на работата на биогазната централа може да се очекува појава на бучава од работа на дел од опремата на биогазната централа (транспортери, мешалки, гасниот мотор и дизел агрегатот), како и од движење на возилата за утовар и истовар.

Во текот на работата на биогазната централа може да се очекува минимално испуштање на гасови од функционирањето на дел од опремата и транспортните средства (возилата), односно минимално зголемување на количината на прашина, која ќе се крева во воздухот во текот на движењето на механизацијата, односно утоварот/истоварот и сл.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз човековото здравје ќе се направи во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина, што се законска обврска.

Влијание врз социо-економската состојба

Имплементацијата на планот за изградба на биогазната централа во општина Петровец ќе има позитивно влијание врз социо-економските и демографски развој на општината, зголемено и одржливо искористување на обновливите извори на енергија, помал увоз на електрична енергија, отварање на нови работни места, зголемување на стапката на економскиот раст, услови за искористување на економскиот потенцијал/сировинската база за оранжериско производство, стимулирање на развојот на останатите дејности, проектирањето, комуналните дејности, градежништвото, трговијата, подобрување на квалитетот на живеење и сл., зголемување на приходите на локалната самоуправа, подобрување на комуналната инфраструктура и рационално и одржливо искористување и уредување на просторот.

Влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух

Со планот за изградба на биогазната централа, во општина Петровец не се очекуваат особени влијанија врз амбиентниот воздух. Одредени краткорочни влијанија врз квалитетот на воздухот се очекуваат во време на градба-изведба на земјани и градежни работи, при што се очекува појава на прашина, како фугитивна емисија на најситни честички на прашина и песок.

Во време на градежната фаза треба да се очекува:

- Повремено загадување на воздухот од местата на изведба на градежните активности, од градежните материјали, кои ќе се користат и од видот на транспортот на градежните материјали;
- Целата градежна механизација за време на подготовката на теренот ќе има негативно влијание врз квалитетот на воздухот;
- Главен загадувач на воздухот за време на градежните активности ќе биде прашината предизвикана од копање, набивање на тлото, транспортот на ископаната земја, односно земјените работи.

Според класите на намена во планот, не се очекува да се наруши квалитетот на воздухот.

При редовна работа на биогазната централа не се очекува влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух, бидејќи процесот на производство ќе се одвива во затворен систем, а може да се говори и за извесно подобрување на амбиентниот воздух.

Во текот на работата на биогазната централа може да се очекува минимално испуштање на гасови од работата на дел од опремата (оџак на гасниот генератор) и транспортните средства (возилата), при утовар и истовар, а нема да има влијание од миризба.

Со работа на биогазната централа се намалува влијанието на миризбата, поради одвивање на процесот на разградување (ферментација на органските материи во ѓубрето) во затворен систем и со контролиран процес.

Посебно значење ќе се даде на утоварот и транспортот на ѓубривото од локациите до биогазната централа и утоварот и транспортот на ѓубрето (цврста и течна фракција), после завршениот процес до локациите.

Влијание на миризбата може да се јави само во посебни инцидентни случаи/ситуации (пожар, хаварија при работа на постројката и сл.).

Евентуалните влијанија ќе бидат детално анализирани при изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска која треба да се реализира во подоцнежната фаза на реализација на планираниот проект.

Влијание врз климатски промени

Со оглед на карактеристиките на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина не се очекува да има нарушување на квалитетот на амбиентниот воздухот во регионот и пошироко или климатски промени и ќе биде во насока на подобрување на климата.

Влијание предизвикано од зголемена бучава

Во фаза на имплементација на планираните активности за инфраструктурно опремување на планскиот опфат и изградба на инфраструктурната мрежа треба да се очекува зголемена бучава.

Во текот на работата на биогазната централа може да се очекува појава на бучава од работа на дел од опремата на биогазната централа (транспортери, мешалки, гасниот мотор и дизел агрегатот), како и од движењето на возилата за утовар и истовар.

Со оглед на местоположбата на планскиот опфат, кое е надвор од населено место се смета дека бучавата ќе биде во дозволените граници.

Доколку при имплементација на планскиот опфат се применат дефинираните мерки согласно Стратегиската оценка на влијанијата врз животната средина од секоја од посебните активности ќе се намалат очекуваните ефекти од бучава, односно ќе се сведат на дозволените нивоа, во согласност со Законот за бучава.

Влијание од вибрации

При изведба на градежните активности може да се очекуваат вибрации, но тоа ќе бидат со ограничен интензитет и времетраење.

Во текот на работата на биогазната централа може да се очекува појава на вибрации од работа на дел од опремата на биогазната централа (транспортери, мешалки, гасниот мотор и дизел агрегатот).

Влијание врз квалитетот на водите

Во текот на конструктивната фаза можно е да дојде до ерозија на теренот, поради работата на градежната механизација при користењето на пристапните патишта и инфраструктурата, како и при отстранување на вегетацијата. При работењето на градежната механизација може да дојде до истекување на масла и нафта, која што може да доведе до загадување на површинските и подземните води.

При редовната работа на биогазната централа и исправното одржување на сите објекти и опрема не може да дојде до негативно влијание врз водите. Влијание на квалитетот на водите може да се јави само во посебни инцидентни случаи/ситуации (пожар, хаварија при работа на постројката и сл.).

Идентификувани извори на емисии на отпадни води во опфатот се санитарните отпадни води и водите од атмосферските падавини. Ако неправилно се управува со истите може да има влијание врз површинските и подземните води и да го загрозат квалитетот на околното земјиште.

Поцелосна анализа од сите аспекти на влијанијата од врз квалитетот на површинските и подземните води ќе бидат предмет на посебни Студии или Елаборати согласно Законот.

Влијание врз почвата

Евентуалните влијанија врз почвата може да произлезат од несоодветна имплементација на проектот, генерираниот отпад, издувните

гасови од градежната механизација и транспортните средства при изградбата на објектите во конструктивната фаза (довод на електрична енергија) и сл.

За да не дојде до нарушување на квалитетот на почвата, потребно е да се спроведе План за управување со отпад во кој ќе се предвидат мерки за управување со отпадот.

Во конструктивната фаза, при изведбата, поставувањето и копањето на канали постои можност од појава на ерозија на земјиштето, набивање на почвата од движење на моторната механизација и загадување на почвата од неправилно управување со отпад (ненавремено подигање на комуналниот отпад може да има влијание врз почвата). Исто така, се очекуваат влијанија врз почвата, при активностите околу расчистување на теренот со вегетација.

Од работата на биогазната централа не се очекува да има некакво влијание врз почвата. Процесот ќе се одвива во затворени услови и не постои опасност од неконтролирано истекување.

Влијание врз почвата може да има привременото одлагање на ѓубрето, кое ќе се добавува од фармите, доколку се одлага врз почвата без посебна заштита и изолација.

Влијание врз почвата може да се јави само во посебни инцидентни случаи/ситуации (пожар, хаварија при работа на постројката и сл.).

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз квалитетот на почвата ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина, што се законска обврска.

Влијание врз пределот

Со имплементацијата на планот за изградба на биогазната централа, во општина Петровец не се очекуваат негативни влијанија врз пределот.

При изградба на објектите и инфраструктурата може да се предизвикаат негативни влијанија врз пределот, како резултат на ископувањето на земјиштето и депонирањето на вишокот земја на несоодветни локации. Ваквите влијанија се очекува да се третираат, како негативни влијанија со ограничен интензитет и времетраење.

Важно е да се истакне, дека со пуштањето во функција на биогазната централа и хортикултурното уредување околу планскиот опфат (садење на појаси од дрвореди и формирање на зелени површини) ќе има позитивно влијание врз пределот.

Влијание врз културното наследство

Културното наследство на регионот е симбиоза на непроценливи материјални и духовни вредности во една урбанистичко-архитектонска целина, сочинувајќи нераскинливо единство на традиционални и уметнички вредности и книжевни, документациони фондови, почнувајќи од праисторијата до денес.

Доколку при реализација на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-биогасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, општина Петровец дојде до откривање на објекти, односно предмети (целосно зачувани или фрагментирани) од материјалната култура на Република Македонија, треба да се постапи во согласност со одредбите според член 65 од Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19).

Влијание врз биодиверзитетот (флора и фауна)

Во текот на изградбата и работата на биогасната централа не се очекува да дојде до негативни влијанија врз биодиверзитетот бидејќи во близина на опфатот нема карактеристична вегетација. Бидејќи со изградбата на објектите не се пресекуваат миграционите патишта на животинскиот свет, може да се заклучи дека биогасната централа нема негативно да влијае на предметното подрачје.

Влијание врз биодиверзитетот може да се јави само во посебни инцидентни случаи/ситуации (пожар и хаварија при работа на постројката и сл.).

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз флората и фауната ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Влијание врз материјалните добра

Имплементацијата на планот за изградба биогасната централа, во општина Петровец ќе ја зголеми економската вредност на земјиштето во регионот.

Влијание по однос на генерирање на отпад

При реализација на планот за изградба на биогасната централа, во општина Петровец се очекува генерерирање на градежен и земјан отпад. Со планскиот документ предвидено е отпадот при градбата соодветно да се собира и превзема, а дел од него да се искористи во тампонирање на пристапните делови и покривање на ископите. При реализација на проектот се очекува вишок на земја, отпад од пакување и отпад генериран од работниците кои ќе работат на локацијата. Согласно, законската регулатива создавачите на отпад се должни да ги превземат сите заштитни мерки за заштита на животната средина.

Во текот на работата на биогазната централа ќе се создава неопасен отпад (отпад од пакувања, мешан комунален отпад и исцедителни/отпадни води) и отпад од одржување на дизел агрегатот (отпадни масла и мазива).

Се препорачува сите овие активности да бидат подетално опфатени со изработката на Студиите или Елаборатите согласно Законот.

Влијание од несреќи и хаварии

Можни несреќи и хаварии кои би настанале од имплементацијата на оваа планска содржина е појавата на пожар, елементарни непогоди и други хаварии. Во планскиот опфат се разработени мерки за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природните катастрофи.

За успешно функционирање на заштитата од несреќи и хаварии предвидени се мерки за заштита од пожари, односно сите објекти се лоцирани така да се пристапни за пожарните возила, а ширината на пристапот не смее да биде помала од пропишаната, со што ќе се овозможи лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема против појавите на пожар и спасување на луѓето. Ивичниците на пристапниот пат мора да бидат закосени, поради лесен пристап на пожарните возила до објектите.

Можни се влијанија од несреќи и хаварии и во текот на работата на биогазната централа (пожар, хаварија при работа на постројката и сл.).

Планирањето и изработката на техничката документација треба да е во согласност со Законот за заштита на пожар.

Деталната анализа на овие влијанија ќе биде со Студиите или Елаборатите согласно Законот и се обврска да се изготват во подоцнежните фази на реализација на инвестицијата.

8. Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ

Со Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) и („Сл. Весник на РСМ” бр. 89/22 и 171/22), како и останатите законски и подзаконски акти се уредени правата и должностите на Република Македонија и на општина Петровец, како и правата и должностите на правните и физичките лица, во обезбедувањето услови за заштита и за унапредување на животната средина, заради остварување на правото на граѓаните за подобрување на квалитетот на живеење.

Извештајот се базира на релевантни податоци од Просторниот план на Република Македонија, Националниот Еколошки Акционен План, секторските студии за одредени области, како и податоци утврдени на самиот локалитет и на таа основа предвидува мерки за заштита на животната средина од влијанијата кои се очекуваат со имплементацијата на планската содржина во планскиот опфат.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува следното:

- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Организирање и уредување на просторот со цел да се постигне севкупен развој;
- Утврдување на насоката и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја со помош на стручни упатства од ресорите на земјоделството, шумарството и водостопанството, како и заштитата на животната средина. Неопходно е да се посвети поголемо внимание на планирањето на инфраструктурните коридори и објекти со приоритетно користење на постојните траси и помалку вредни простори;
- Изградба на современа инфраструктура;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Помошните и придружните градежни објекти (магацински објекти за материјали, алати, гориво и други помошни објекти), кои ќе се користат во фазата на изградба, треба да бидат лоцирани на помали растојанија поради зачувување на пределот и
- Доследно спроведување на планот.

Во поглед на хортикултурното уредување на просторот, да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај сообраќајниците, како и

покрај другите инфраструктурни објекти, кои можат негативно да влијаат на квалитетот на животната средина. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и неговата намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето треба да биде во согласност со условите во работната средина, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови, а кои немаат посебен третман за одржување.

Во зоната на бунарот за снабдување со вода се забранува сервисирање на моторни возила, пасење на стока, закопување на умрени животни, складирање на отпад, испуштање на материи кои по својот состав се опасни и штетни, употреба на агрохемиски средства, изградба на септички јами, копање на канали, изведување на земјени работи и сл. Бидејќи водоснабдувањето ќе се врши од подземен бунар, пред изведбата на истиот потребно е да се направат хидрогеолошки истражни и пробно експлоатациони работи со кои ќе се утврди издашноста и капацитетот. Исто така, да се направат и испитувања со кои ќе се утврди и квалитетот на водата, односно дали физичко-хемиските и бактериолошки карактеристики на водата ќе одговараат за соодветната намена.

- Мерки за намалување на влијанијата врз демографскиот фактор

Имплементацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на демографскиот развој и затоа не се предвидуваат мерки за заштита.

- Мерки за намалување на влијанијата врз човековото здравје

Реализацијата на планскиот документ нема да предизвика негативни влијанија врз човековото здравје. Во делот на општи мерки се препорачува воспоставување на систем на собирање, селектирање и отстранување на отпадот, појаси со заштитно зеленило и хортикултурно уредување, а во текот на градежните постапки, истите да се планираат соодветно за да се редуцира времето на користење на опремата, која создава зголемена бучава. Примената на сите предложени мерки, дадени во сите фази на планирање и изведба на проектот ќе овозможи елиминирање на евентуалните влијанија врз животната средина и здравјето на човекот.

При функционирањето на објектот не се создаваат штетни материи, кои може да влијаат врз животната средина и здравјето на човекот. Глобалната заложба за заштита на човековата средина и посебно за намалување на емисиите на стакленички гасови, увозната зависност на Република Македонија од електрична енергија, како и потребата за обезбедување на поголема разновидност и со тоа сигурност во снабдувањето со електрична енергија, неминовно наметнуваат зголемено учество на обновливите извори во потрошувачката на енергија.

- Мерки за намалување на влијанијата врз социо-економската состојба

Реализацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на социо-економската состојба на населението, ќе го подобри квалитетот на живеењето и ќе го зголеми стандардот на населението. Со реализација на планската содржина ќе се зголеми економскиот раст со што ќе се намали и бројот на невработени. Изградбата на објекти кои користат обновливи извори на енергија ќе ја зголеми понудата на енергетски извори и ќе го подобри енергетскиот биланс.

- Мерки за намалување на влијанијата врз амбиентниот воздух

Заштитата на квалитетот на воздухот треба да се остварува преку следните мерки:

- Интегрална контрола на загадувачите на атмосферата (гас генератор и издувните гасови од градежна механизација и транспортни средства), нивно делување и благовремено укажување на критичните метеоролошки појави;
- Обезбедување услови за ефикасно природно проветрување и користење на доминантни воздушни струења;
- Подобрување на состојбата со зелените површини со подигање и оформување на заштитни зелени појаси (дрвореди);
- При планирањето и изградбата на објектите приоритет да се дава на најдобро достапните техники и инсталации.

Влијанието од работата на биогазната централа неможе да се каже дека негативно ќе се одразува врз животната средина и здравјето на човекот, освен непријатните мириси, чии што интензитет ќе зависи од процесите на микробиолошката деградација на органска материја и временските прилики и од покриеноста на дигесторите. Доминантните гасови произведени во биолошка ферментација во анаеробни услови се метан и јаглерод диоксид кои се без мирис и во мали количини се наоѓа амонијакот кој има карактеристичен мирис. Негативно влијание врз воздухот може да дојде од загадувањето од стационарните извори (емитери). Ова влијание може да се намали со примена на важечките стандарди за емисија на загадувачи на воздухот.

При редовна работа на централата на биогаз не се очекува зголемено влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух, бидејќи процесот на производство ќе се одвива во затворен систем, а може да се говори и за извесно подобрување на амбиентниот воздух.

Со работа на централата на биогаз се намалува влијанието на миризбата, поради одвивање на процесот на разградување (ферментација на органските материи во ѓубрето) во затворен систем и контролиран процес.

Потребно е да се даде посебно значење на утоварот и транспортот на ѓубривото од фармите до централата на биогаз и утоварот и транспортот на ѓубрето (цврста и течна фракција) после завршениот процес до локациите

(нивите) каде се планира третман на земјиштето со природно ѓубриво (за ова се одговорни фармерите и корисниците на ѓубривото).

Влијание на непријатна миризба може да се јави само во посебни ситуации (пожар, хаварија при работа на постројката и др.).

Во текот на работата на објектите, активноста ќе даде придонес кон намалување на емисиите на стакленички гасови, односно позитивно ќе влијае врз квалитетот на амбиентниот воздух.

- Мерки за намалување на влијанијата врз климатскиот промени

Во доменот на заштитата на животната средина основна цел е преку соодветни плански поставки да се обезбедат услови за непречен развој со истовремено сочувување на квалитетот на животната и работна средината.

За остварување на наведената цел, поставките и потребите од заштита на животната и работна средина се вградуваат во сите домени на урбанистичкото планирање преку проверка и изготвување на современи стандарди и нормативи.

Со оглед на локацијата на која се предвидува реализацијата на овие плански содржини, не се очекува дека ќе има нарушување на квалитетот на воздухот на микро план и поширокиот регион или климатски промени. Затоа не се препорачуваат мерки.

- Мерки за заштита од бучава

Емисијата на бучава кон околината треба да биде во рамките на пропишаните гранични вредности. Прашањето за намалување на проблемите на бучавата при работата на биогазната централа треба да се решава со обезбедување на најдобро достапни техники и технологии, кои ќе придонесат за намалување на интензитетот на бучавата.

За намалување на бучавата, се препорачува при проектирањето и изведбата на објектите да се предвидат мерки за звучна изолација и заштита на местата на опремата каде се создава бучавата.

Доколку се предвидува дизел агрегат, со кој ќе се обезбедува електрична енергија за функционирање на постројката, при прекин на снабдување со електрична енергија од дистрибутивната мрежа, да се инсталира во посебен објект со звучна изолација.

За намалување на бучавата од движењена возилата да се изготви план за движење, односно распоред на возилата за утовар и растовар.

Во рамки на подобрување на условите за работа и престој битен фактор е подигањето на зелени насади во локалитетот и во неговото непосредно опкружување.

Доколку, во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита од бучава, истите ќе се спроведат.

- Мерки за намалување на влијанијата од вибрации

При редовно работење на биогасната централа можно е влијание од вибрации од работа на дел од опремата (на пр. дизел агрегат/гас генераторот), поради што треба да се преземат мерки за намалување на вибрациите, со добра изведба на основата (постаментот) и прицврстување на опремата/машините.

- Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

За намалување на влијанијата врз почвата се предлагаат следните мерки:

- пред започнување на инвестицијата, инвеститорот да организира собирање на градежниот отпад, негово депонирање или искористување во инвестиционите активности;
- во текот на работата на биогасната централа да се спроведува интегрално управување со неопасниот отпад (селекција на отпадот по видови) и негово навремено подигање и одлагање на соодветна за таа цел утврдена локација (депонија) од страна на компании со дозволи за постапување со отпадот;
- отпадот од одржување на дизел агрегатот да го презема компанија, која ќе врши сервисирање на постројката;
- потребно е да се изведат сепаратни канали за одвод на санитарните отпадни и атмосферските води. Пред испуштање на водите во крајниот реципиентот треба да се врши нивно пречистување и
- Доколку е потребно привременото одлагање на ѓубривото, истото треба да биде направено во заштитени услови, без можност врз него да влијаат атмосферските падавини и да се случи понирање на води во почвата и подземните води.

Ерозијата на подлогата е природен процес, кој што егзистира низ геосторијата и најголем осврт се дава на т.н. забрзана ерозија, каде што интензитетот на нормалната (геолошка) ерозија е неколку пати зголемен поради човечките активности. Ерозијата на почвата е означена како најзначаен, најопасен и најраширен тип на деградација на почвата и е лимитирачки фактор за одржливо користење на земјиштето. Почвата може да биде еродирана поради дејство на ветер и вода.

Овој извештај не е во можност да даде детали за против ерозивните и против поројните мерки во содржината на планскиот опфат. Деталниот обем на мерки и активности, нивната прецизна локација и површинска поставеност во просторот, ќе бидат дефинирани со основни-изведбени проекти, врз основа на детални геодетски, геотехнички и други теренски снимања и проспекции.

Доследната примена на планските решенија од страна на инвеститорот ќе биде доволна гаранција за евентуалните влијанија да бидат сведени на минимум (загадување и ерозија).

- Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната

При планирањето на просторот, задачите на заштита на природата се насочени, особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина. Заштитата на природата ја опфаќа и заштитата на биолошката разновидност.

Загрозувањето и намалувањето на биодиверзитетот е глобален процес кој во последните 100 (сто) години добива загрижувачки размери. Причините за ваквиот тренд се многубројни, непосредно условени и најчесто тешко може да се елиминираат. Различните дејности/влијанија на човекот во смисол на менување на природата, доведоа до силни и во многу случаи иреверзибилни процеси, кои непосредно се одразуваат врз промената или целосно уништување на поделни екосистеми, а со тоа и до неповратно исчезнување на голем број ендемични видови и намалување на нивните популации до критична граница.

Што се однесува до изработката на планот, заради обезбедување на здрава животна средина ќе бидат организирани објекти и постројки согласно прописите, нормите и стандардите кои ќе придонесат за заштита на воздухот, водите, земјиштето и другите елементи на животната средина и природа, со максимална заштита на природните вредности и реткости во планскиот опфат.

Основен услов за намалување на влијанијата врз флората и фауната се примената на предвидените мерки за правилно управување со просторот, отпадните води, отпадот, бучавата, почвата, воздухот и др.

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот кој е предмет на разработка нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Предметниот простор се наоѓа во подрачје Катланово-Таор кое е предложено за заштита како Емералд Подрачје.

Доколку, при изработката на планот или при уредување на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природното наследство, кои можат да бидат загрозени со урбанизацијата на овој простор, потребно е да се превземат следните мерки на заштита на природното наследство:

- Утврдување на границите и означување на објектите прогласени и предложени, како природно наследство;
- Забрана за вршење на какви било стопански активности кои не се во согласност со целите и мерките за заштита утврдени со правниот акт за прогласување на природното добро или Просторниот план за подрачје со специјална намена;
- Магистралната и останатата инфраструктура (надземна и подземна) да се води надвор од објектите со природни вредности, а при помали зафати потребно е нејзино естетско вклопување во природниот пејсаж;

- Воспоставување на мониторинг, перманентна контрола и надзор на објектите со природни вредности и превземање на стручни и управни постапки за санирање на негативните појави;
- Воспоставување на стручна соработка со соодветните институции во опкружувањето;
- Почитување на начелата за заштита на природата согласно Законот за заштита на природа.

- Мерки за намалување на влијанијата врз пределот

Предвидените активности во планската документација да бидат во насока на зачувување и подобрување на естетските потенцијали на пределот. Со изработка на овој план за изградба на биогазната централа, во општина Петровец просторот добива нова можност за урбанистичка разработка и реализација. Затоа не се предвидени никакви мерки.

- Мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра

Имплементацијата на планот за изградба на биогазната централа во општина Петровец има позитивно влијание врз материјалните добра и затоа не се препорачуваат мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра.

- Мерки за намалување на влијанијата врз културното наследство

Согласно Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19) се уредуваат видовите, категориите, идентификацијата, начинот на ставање под заштита и другите инструменти за заштита и користењето на културното наследство, правата и должностите на имателите и ограничувањата на правата на сопственост на културното наследство од јавен интерес.

Доколку при реализација на планот дојде до откривање на објекти, односно предмети од материјалната култура на Република Македонија, треба да се постапи во согласност со одредбите според член 65 од Законот за заштита на културното наследство.

- Мерки за намалување на влијанијата од управување со отпад

Согласно член 7 од Законот за управување со отпад, создавачите на отпад се должни во најголема мера да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Во случај на истекување на масло од механизацијата на околното земјиште, загадената почва да биде отстранета и соодветно дислоцирана, согласно законските прописи од областа на управувањето со отпадот.

За цврстиот отпад се предвидува собирање во соодветни контејнери за отпад, определување на пунктови за собирање на отпадот и бетонирани места за депонирање на отпадоците во контејнери.

Во оперативната фаза на планираните објекти, градежниот отпад да се собира, селектира и истиот што ќе нема употребна вредност да се презема од страна на јавното комунално претпријатие или овластено правно лице.

- При управување со отпадот по претходно извршената селекција, отпадот треба да биде селектиран;
- Цврстиот отпад да се собира во контејнери, кои потоа јавното комунално претпријатие ги подига, транспортира и го депонира отпадот;
- Трајното депонирање или одлагање на отпадот во планираниот опфат или надвор од поставената урбана опрема за одлагање да биде најстрого забрането.

Овие мерки ќе овозможат спречување на загадувањето на почвата и на водите, а со тоа и заштита на животната и работната средина воопшто.

Неопасниот отпад (отпад од пакување, мешан комунален отпад), кој се создава од функционирање на биогазната централа треба да се селектира и одлага во за таа цел определени контејнери, кои ќе ги подигаат и транспортираат лиценцирани компании со валидни дозволи за постапување со неопасен отпад и негова понатамошна постапка.

Превземањето и транспортирањето на неопасниот отпад треба да биде регулирано со договор и да биде следено со транспортен документ.

- Мерки за намалување на влијанијата врз квалитетот на површинските и подземните води

Колку водите во одреден простор може да се сметаат за воден ресурс зависи од можноста за нивно искористување, односно можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, шумарството, транспортот и врските, локалниот и регионалниот развој, индустријата, енергетиката, заштитата на живиот свет, здравството, и економијата и друго за период од 30 години. Водата како ресурс ја има многу помалку од присутните води што треба да се има секогаш предвид при планирањето за нејзино искористување.

Стратегијата за користење и развој на водостопанството е условена од фактот дека Република Македонија е земја сиромашна со вода, поради што водата треба рационално да се користи и троши. Во развојот на водостопанството и водостопанската инфраструктура мора да се запази концептот на одржлив развој, кој е насочен кон рационално користење на природното богатство на земјата, а со тоа и подобрување на квалитетот на живеење.

При изведбата на градежните зафати и во функционирањето на биогазната централа потребно е да се превземат сите неопходни техничко заштитни мерки за да не дојде до нарушување на животната средина. Секој субјект е должен во текот на своите активности да превзема мерки, со кои ќе

се спречи загадувањето на водите и да избегнува активности, кои би предизвикале ризици и негативни ефекти врз животната средина.

При планирањето потребно е да се има во предвид следното:

- При реализација на предвидените активности на терен да се внимава да не дојде до искористување на земјиштето на начин и обем, со кој би се загрозиле неговите природни вредности, квалитетот и количината и режимот на површинските и подземните води;
- Потенцијалната ерозија на земјиштето треба да се спречи, со што е можно побрзо завршување на земјаните работи и ископувања и засадување на соодветна вегетација. Мерките за контрола на ерозивните процеси за време на изградбата вклучуваат и соодветно оградување на нагибите.

Фекалната и комунална отпадна вода од работниците, кои ќе ги извршуваат своите работни обврски се до целосна изградба на објектите, да се зафаќаат во мобилни тоалети, кои постојано ќе се одржуваат.

Друг вид на отпадна вода не се очекува да се создава.

При пуштањето во функција и редовната работа на биогасната централа за намалувањето или спречувањето на влијанието врз квалитетот на површинските и подземните води од привременото одлагање на ѓубривото, потребно е да се предвиди негово складирање во заштитени услови. Тоа значи складирање врз непропусна подлога и заштитено од влијание на атмосферските падавини (дожд и снег), при што не може да дојде до истекување и понирање во почвата.

За намалување или спречување на влијанието врз квалитетот на површинските и подземните води од привременото одлагање на ѓубрето, кое ќе се доведува од фармите, потребно е да се предвиди негово депонирање во заштитени услови. Тоа значи депонирање врз непропусна подлога и заштитено од влијание на атмосферските падавини (дожд, снег), при што не може да дојде до истекување и понирање во почвата.

Исто така, потребно е да се изведат сепаратни канали за одвод на санитарните отпадни и атмосферските води. Во планскиот опфат не се предвидува фекална канализација. Одведувањето на фекалните води на предметната градежна парцела се планира да се изведе со претходно соодветно прочистување во пречистителни станици за отпадни води. Пречистените отпадни води ќе се одведат преку испуст и ќе се испуштаат во регулираниот Р'жаничански канал.

Доколку, во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита на квалитетот на водите (површински и подземни), истите ќе се спроведат.

- Мерки за намалување на влијанијата од несреќи и хаварии

За намалување на можните влијанија предизвикани од несреќи и хаварии се препорачува имплементација на мерките дадени во планската документација, во фазата на изградба, што ќе овозможат минимизирање на евентуалните појави за несреќи и хаварии во оперативната фаза.

Мерките за намалување на можните влијанија предизвикани од несреќи и хаварии во текот на работата на биогазната централа треба да бидат во насока на превентивни и континуирани контроли на сите потенцијални места, дефинирани како извори на можни хаварии, со инсталирање на соодветни системи за сигнализација.

- Мерки за заштита и спасување

Системот за заштита и спасување се остварува преку:

- Набљудување, откривање, следење и проучување на можните опасности;
- Ублажување и спречување на настанувањето на можните опасности;
- Известување и предупредување за можните опасности и давање упатства за заштита, спасување и помош;
- Едукација и оспособување за заштита, спасување и помош;
- Организирање на човечкиот потенцијал за заштита и спасување и воспоставување и одржување на другите форми на подготвеност за заштита, спасување и помош;
- Самозаштита, самопомош и заемна помош;
- Мобилизација и активирање на силите и средствата за заштита и спасување;
- Одредување и изведување на заштитните мерки;
- Спасување и помош;
- Отстранување на последиците од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, до обезбедување на основните услови за живот;
- Надзор на спроведувањето на заштитата и спасувањето;
- Давање на помош на подрачјата кои претрпеле штети од поголеми размери од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи, а кои искажале потреба за тоа и
- Примање помош од други држави.

Заради, организирано спроведување на заштитата и спасувањето, учесниците во системот за заштита и спасување, донесуваат План за заштита и спасување од природни непогоди, епидемии, епизоотии, епифитотии и други несреќи. Планот се изработува врз основа на Процена на загрозеност од природни непогоди, епизоотии и епифитотии и други несреќи. Планот за заштита и спасување содржи превентивни и оперативни мерки, активности и постапки за заштита и спасување. Планот го донесува Советот на Општината.

Мерките за заштита и спасување задолжително се применуваат:

- При планирањето и уредувањето на просторот и населбите;
- Во проектите за градби и технолошки процеси наменети за складирање, производство и употреба на опасни материи, нафта и нејзините деривати, енергетски гасови, јавниот сообраќај, црна и

обоена металургија, како и за јавна, административна, културна и туристичко-угостителска дејност и

- При изградба на објекти и инфраструктурна мрежа.

Во функција на уредувањето на просторот задолжително треба да се обезбеди:

- Изградба на објекти отпорни на сеизмички дејства;
- Регулација на водотеците и изградба на систем на одбрамбени насипи;
- Изградба на снеготешитни појаси и пошумување на голините;
- Обезбедување на противпожарна заштита;
- Изградба на градби за заштита и
- Изградба на потребни објекти и инфраструктурна мрежа.

- Мерки за заштита од пожар

Превентивните мерки за заштита и спасување од пожар, експлозии и опасни материи се активности, кои се планираат и спроведуваат со просторното и урбанистичкото планирање и со примена на техничките нормативи при проектирање и изградба на објектите, а се пропишани согласно Правилникот за мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл. Весник на РМ” бр. 32/11).

Инвеститорот во проектната документација за изградба на градби, должен е да изготви посебен елаборат за заштита од пожар, експлозии и опасни материи и да прибави согласност за застапеност на мерките за заштита од пожар, експлозии и опасни материи.

Организацијата и спроведувањето на заштитата и спасувањето од пожар, која се остварува во рамките на системот за заштита и спасување се уредува со Законот за пожарникарство („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04), Уредбата за спроведување на заштитата и спасувањето од пожари („Сл. Весник на РМ” бр. 98/05) и Правилникот за мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи („Сл. Весник на РМ” бр. 32/11).

Во однос на диспозицијата на противпожарната заштита, планскиот опфат, во случај на пожар ќе го опслужува противпожарната единица од Неготино или Гевгелија. Во процесот на планирање потребно е да се води сметка за конфигурација на теренот, степен на загрозеност од пожари и услови, кои им погодуваат на пожарите: климатско-хидролошките услови, ружата на ветрови и слично, кои имаат влијание врз загрозеност и заштита од пожари.

Заради поуспешна заштита од ваквите појави се превземаат низа мерки за отстранување на причините за предизвикување на пожари, спречување на нивното ширење, гаснење и укажување помош при отстранување на последиците предизвикани со пожарите. Затоа потребно е планираната сообраќајна инфраструктура со хоризонталните и вертикалните елементи на коловозот да овозможи непречена интервенција на противпожарните возила, доводната мрежа на вода да е со капацитет кој овозможува напојување на надворешната хидрантска мрежа околу градбите,

во согласност со ПП норми и стандарди, водењето на другата инфраструктура да е во инфраструктурни коридори, подземно поставени на дозволени безбедносни меѓусебни растојание, кое ќе се дефинира со основните проекти.

Громобранската инсталација да се реши согласно Правилникот за МК стандарди за заштита на објекти од атмосферски празнења („Сл. Весник на РМ” бр. 101/06). Во планирањето да се предвиди изработка на класична громобранска инсталација за заштита на објектите од електрични празнења.

- Мерки за заштита од природни катастрофи

Заштитата од урнатини, како превентивна мерка се утврдува во урбанистичките планови во текот на планирањето на просторот. Според постојните анализи и добиените резултати за сеизмичност на месното подрачје, а согласно очекуваните дејствија на земјотреси во иднина, основен степен на сеизмички интензитет во подрачјето изнесува 8° по МЦС.

Дефинирањето на сеизмичката опасност, всушност претставува дефинирање на економско-технички критериуми за прифатливо ниво на безбеденост на градежната конструкција за различни материјали на објектите.

За да се избегне сеизмичката опасност потребно е градбата да се гради, според параметрите и критериумите за сеизмичка градба.

Во случај на можни разурнувања било од земјотрес или од воздушен воен удар, планираното решение на уличната мрежа треба да обезбедува:

- брза и непречена евакуација на луѓето (отстранување на тесните грла);
- брз пристап на екипите за спасување и нивните специјални возила;
- непречена интервенција;
- штетите да се сведат на минимум и
- брза санација на последиците.

9. План на мерки за мониторинг на животната средина

За изработка на ефективен план за управување, неопходно е најнапред да се спроведе оцена на статусот на сите природни вредности вклучувајќи го и здравјето на човекот. Во следниот чекор се определуваат цели и приоритети за управување. Дали превземените мерки и активности ги даваат посакуваните резултати се утврдува преку континуиран мониторинг. Податоците од мониторингот ќе бидат основа за изработка на следниот план за управување. Според тоа, мониторингот е составен дел од кружниот процес на планирање на управувањето.

Основни цели на планот за мониторинг се:

- Подобрување на квалитетот на живеење и зголемување на животниот стандард;
- Заштита на животната средина со имплементација на Планот;
- Одржување на постојано ниво на флора и фауна;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на почвата;
- Минимизирање на отпадот, рециклирање и негова повторна употреба;
- Минимизирање на појави од несреќи и хаварии.

Сепак, тоа најчесто се постигнува низ осмислени научни истражувања чија главна цел е да ги опишат процесите на екосистемите вклучувајќи ги и законите кои влијаат врз нив.

Еколошкиот мониторинг се однесува на последователни мерења во екосистемите со главна цел определување на трендови во компонентите, процесите или функциите.

Со секој предлог мерки за заштитата на животната средина потребно е да се изготви план за мониторинг на предложените мерки и мониторинг на животната средина. Во современото планирање на просторот, задачите на заштита на природата се усмерени особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина.

Што се однесува до изработката на Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-биогазна централа од 3MW, КО Р'жаничино, општина Петровец особено треба да се има во предвид близината на обработуваниот простор. Доколку при изработка на планот и уредувањето на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природни реткости кои може да бидат загрозени потребно е да се преземат мерки за заштита согласно Законот.

Планот на мониторинг предвидува следење на следните параметри во животната средина:

- Следење на квалитетот и квантитетот на водите;
- Следење на квалитетот на водите;
- Следење на квалитетот на почвата;
- Следење на бучавата.

Со овој план ќе се овозможи:

- Потврда дека договорените услови при одобрување на проектот се соодветно спроведени;
- Управување со непредвидени влијанија и промени;
- Потврда дека влијанијата врз медиумите на животната средина се во рамките на предвидени или дозволени гранични вредности;
- Потврда дека со примена на мерките се врши заштита на животната средина, односно намалување на негативните влијанија.

10. Нетехничко резиме

Глобалното нарушување на еколошкиот амбиент на целокупната земјина топка, настанато во најголем дел преку зголемената потрошувачка на конвенционалните енергенти, што неминовно доведе до зголемена емисија на стакленички гасови, резултираше со низа акции од страна на Светските организации за превземање на конкретни активности и за намалување на претскажаните катастрофални последици.

Сериозноста на светската енергетско-еколошка криза, која продолжува и се продлабочува, посебно во почетните декади од 21-от век, императивно го наложува начинот и односот на понатамошното живеење на човештвото. Светската заедница, како свој врвен приоритет ги насочува напорите кон контролата на сите постојни и потенцијални извори на загадување на животната средина, промовирајќи мерки за енергетска ефикасност и интензивирајќи го истражувањето и употребата на алтернативните-обновливи извори на енергија.

Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7 - биогасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, Општина Петровец, се изработува врз основа на член 58, став (6) од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр. 32/20) и член 60, точка 1 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр. 225/20, 219/21 и 104/22).

Проектниот опфат зафаќа површина од 6,4480 ха и е лоциран во скопскиот регион. Административно влегува во границите на Општина Петровец и претставува во мал дел изградено земјиште, односно во поголем дел земјиште со катастарски култури ниви. Го карактеризира добра сообраќајна поврзаност со мрежата на државни патишта на Република Северна Македонија.

Локацијата од проектниот опфат на урбанистичкиот проект до сега не била предмет на урбанизација. Издадени се Услови за планирање на просторот со тех.бр. Y02322 од април 2022 година кои содржат општи и посебни услови, насоки и решенија од планската документација од повисоко ниво и графички прилози од Просторниот план како највисок стратешки, интегрален и долгорочен развоен документ, заради утврдување на рамномерен и одржлив просторен развој на државата, определување на намената како и уредувањето и користењето на просторот. Наведените Услови за планирање на просторот со тех. бр. Y02322 од април 2022 година се однесуваат на 5.85 ха, додека за останатиот дел од проектниот опфат издадени се Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Р'жаничино. Издадените услови за планирање на просторот треба да претставуваат влезни параметри и насоки при планирањето на просторот и поставувањето на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот, обработени во согласност со Просторниот план на Република Македонија.

Проектниот опфат во границите опишани погоре во најголем дел претставува земјоделско земјиште со катастарска култура ниви, единствено

во североисточниот дел евидентирани се помошни објекти во земјоделието, дел од комплекс на објекти во функција на поранешна фарма. Истите се приземни и се наоѓаат во лоша состојба.

Обезбедени се податоци и информации од надлежните органи и субјекти со јавни овластувања и според истите во рамки на планскиот опфат евидентирано е постоење на следните инфраструктурни градби, инсталации, водови и објекти:

Локацијата нема конфликт со постојните и планирани дистрибутивни и преносни водови.

Постојниот 110 кV преносен вод Скопје-Велес минува на 0.3км североисточно од локацијата.

Во делот на гасоводна инфраструктура, трасата на постојниот магистрален гасовод кон МРС Скопје-југ како и планираниот магистрален гасовод од делницата 5 Скопје-Кичево минуваат далеку на север од оваа локација. Траса на изведен нафтовод Скопје-Солун минува на 4.1км североисточно од локацијата.

Не се евидентирани електро енергетски водови во сопственост на АД МЕПСО, согласно издадени Податоци за постојни и планирани електроненергетски инсталации бр.11-4551/1 од 01.09.2022 година од страна на надлежното претпријатие.

Постои траса на оптички кабел согласно Одговор на барање информации за ТК инсталации бр. 1404-2396/2 од 24.08.2022 година од Агенцијата за електронски комуникации.

Согласно Издавање податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура од Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје бр. 10-26/2-505 од 16.08.2022 година, во проектниот опфат минува надземен 10 (20) кV вод како и новопланиран подземен среднонапонски вод.

Согласно Одговор на барање бр. 15-2423/2 од 16.08.2022 година од АД за вршење на енергетски дејности Национални енергетски ресурси Скопје во државна сопственост добиено е известување дека во рамки на проектниот опфат нема изградено ниту планирано гасоводна инфраструктура.

Согласно Известување за податоци и информации бр. 08-4704/1 од 17.08.2022 година од ЕСМ АД Електрани на РСМ на предметниот проектен опфат нема постојни или планирани инсталации и објекти во нивна надлежност.

Проектниот опфат се наоѓа надвор од заштитен појас на железничка пруга, а на локацијата нема планирани ниту постојни инсталации кои се во надлежност на ЈП Железници на РСМ Инфраструктура, согласно Одговор на барање за податоци и информации бр.2001-3600/2 од 19.08.2022 година издаден од наведеното јавно претпријатие.

Согласно Известување за постојни и планирани ТК инсталации бр. 45160 од 17.08.2022 година од Македонски Телеком АД Скопје, во границите на проектниот опфат нема постојна МКТ инфраструктура.

Согласно условите за планирање на просторот, стопанскиот комплекс се граничи со главниот канал за одводнување преку кој се испуштаат водите

во реката Вардар кај месноста Таор. Податоци и информации од Водостопанство Скопско Поле во законски утврдениот рок не се обезбедени.

Од увидот на локацијата, констатирано е дека во рамки на проектниот опфат како и во негова непосредна близина не постојат споменични целини, културни предели ниту видливи траги од културно наследство. Согласно Условите за планирање на просторот со тех.бр. Y02322 од април 2022 година и Експертниот елаборат за заштита на културното наследство и Археолошката карта на Република Македонија, на подрачјето на катастарската општина Р'жаничино има евидентиран недвижен споменик на културата и археолошки локалитет.

Потребно е да се утврди точната локација на евидентираното и регистрирано културно наследство и во таа смисла да се применат соодветни плански мерки за заштита на истото.

Во текот на постапката доставено е барање за издавање податоци и информации од Министерството за култура и Управата за заштита на културно наследство и истите се доставени со допис бр. 08-2236/2 од 31.08.2022 година, во кој е наведено дека во границите на проектниот опфат не се загрозува културното наследство односно нема заштитени добра, ниту добра за кои основано се претпоставува дека претставуваат културно наследство.

Согласно Доставување податоци и информации бр. 12-8/835 на 15.08.2022 година од страна на Агенцијата за цивилно воздухопловство, проектниот опфат се наоѓа во зоната на аеродромот Меѓународен аеродром Скопје на 3520м и 4189м од прагот 34 на аеродромот, односно во т.н. приодно-одлетна рамнина за ограничување на препреки, чија елевација изнесува 294-300 мнв и на 242-548м од радионавигацискиот уред НДБ, односно локација каде што се пропишани посебни услови за градба од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај.

Од Дирекцијата за заштита и спасување - Подрачно одделение Гази Баба обезбедени се податоци и информации, бр. 09-287/2 од 24.08.2022 година, а воено и претходни услови за заштита и спасување кои согласно Законот за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ“ бр. 93/12), Процената на загрозуеност на опфатот на урбанистичкиот проект, Уредбата за начинот на применување на мерките за заштита и спасување при планирање на просторот и населбите, во проектите и при изградба на објектите, како и технички преглед („Сл. Весник на РМ“ бр. 105/05) и други прописи кои ја регулираат оваа област и треба да бидат вградени при изработка на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена Г3-производство на енергија од обновливи извори, Г3.7 - биогасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, Општина Петровец.

Урбанизацијата на конкретниот плански опфат ќе предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото општество од аспект на повисока развиена свест за развој на капацитети за производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија.

Со урбанизацијата ќе се овозможи изградба на централа за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до од 3MW. Производство на електрична енергија од обновливи извори е

приоритетен и економски оправдан процес. Со користењето на обновливи извори на енергија се зачувува животната средина и се развива Еколошката свест.

Со тоа треба да се создадат услови за стимулација на вкупниот развој и привлекување на можни инвеститори на различни објекти, усогласена со програма на потенцијалниот инвеститор на градбите, кој има јасна визија на идната концепција на планското решение за градежната парцела, неговата функционалност, диспозиција и капацитетот на планираните градби на предметната локација, нивната економска исплатливост, покриеност со соодветна техничка документација и отпочнување на изведбени работи за реализацијана проектот.

До проектниот опфат се пристапува преку регионалниот пат Р-1102 (Скопје-Катланово). Проектниот опфат е во непосредна близина на селото Режаничино, односно се наоѓа југоисточно од него, а ги двој Режаничанскиот канал за наводнување. Во согласност со Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр. 225/20, 219/21 и 104/22), границите на проектниот опфат се совпаѓаат со следните катастарски парцели и природни и создадени зададености на теренот:

На северозапад границата се совпаѓа со оската на локалниот пат, па продолжува со мало искосување и скршнување во правец југоисток низ КП 675/1 околу 300м по што скршнува кон североисток под прав агол во должина од околу 75м. Од оваа точка повторно скршнува под прав агол кон југоисток, ја сече КП 661/1, продолжува уште 80м во истиот правец, паралелно со КП 890 низ КП 675/2 по што скршнува под прав агол кон североисток во должина од околу 155м. Од оваа точка повторно под прав агол скршнува кон северозапад низ КП 675/2 се до КП 675/1, во истиот правец ја сече КП 675/1 и со неколку помали прекршувања завршува до почетната точка, односно до осовината на Општинскиот пат и до постојниот Р'жаничански канал за наводнување.

Се определува класа на намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори и поединечна намена ГЗ.7 - биогасна централа од 3MW. Во комплексот се планираат комплементарни намени, односно намени што во една градежна парцела и една градба ја дополнуваат и служат исклучиво за функционирање на основната намена.

Површина за градење е планска одредба со која во урбанистички план се одредува површината од градежно земјиште односно делот од градежната парцела кој се предвидува за градење на градба.

Со урбанистичкиот проект се предвидуваат површини за изградба на следните градби:

- постројка за биогас;
- понд (складирање и третман на филтрат);
- складирање на силажа,
- деловен објект за биогасна станица;
- портирница за биогасна станица;
- трафостаница 10 KV;
- трафостаница 35 KV;

- дизел агрегат;
- пречистителна станица.

На овој начин се определува површина за градење за наведените градби од 33.537м² која влегува во рамковната површина определена за градење од 44.453м².

Со планот се утврдуваат и планските решенија за инфраструктурата. На овој простор условеноста од програмските барања и постојната состојба значително ги диктира планските решенија за сообраќајниците, за фекалните и атмосферските инфраструктурни водови, како и за електричната и електронско-комуникациската инфраструктурна, кои се во директна зависност од уличната мрежа, поред која се водат. Водењето на инфраструктурата да биде во инфраструктурни коридори.

Во текот на постапката за изработување на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7 - биогасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, Општина Петровец по поднесено барање за издавање податоци и информации од Јавното комунално претпријатие надлежно за територијата на Општина Петровец, истите не се издадени. Разработка на планираната водоводна мрежа ќе се изврши согласно важечките технички стандарди и нормативи за ваков вид на инфраструктура, која ќе биде предмет на понатамошна разработка со основен проект. За проектното решение, во текот на постапката за издавање одобрение за градење ќе се обезбедат позитивни мислења од ЈКП Петровец и Дирекцијата за заштита и спасување од аспект на противпожарна заштита. Проектното решение, покрај снабдување со вода од локалното јавно комунално претпријатие, предвидува и можност за водоснабдување да се користат подземни води (бунари) при што е неопходно експлоатацијата на подземните води да се базира на извршени хидрогеолошки испитувања со кои ќе се утврди квалитетот на водата и режимот на хранење на бунарите.

Во текот на постапката за изработување на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7 - биогасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, Општина Петровец Општина Петровец по поднесено барање за издавање податоци и информации од Јавното комунално претпријатие надлежно за територијата на Општина Петровец соодветните податоци не се издадени. Одведувањето на фекалните води на предметната градежна парцела се планира да се изведе со предходно соодветно прочистување во пречистителни станици за отпадни води. Пречистените отпадни води ќе се одведат преку испуст и ќе се испуштаат во регулираниот Р'жаничански канал.

Во делот на атмосферска канализациона мрежа во текот на постапката за изработување на Урбанистичкиот проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7 - биогасна централа од 3MW, КО Р'жаничино, Општина Петровец по поднесено барање за издавање податоци и информации до Јавното комунално претпријатие надлежно за територијата на Општина Петровец соодветните податоци не се издадени. Проектното решение предвидува целокупната

акумулираната атмосферска вода од парцелата преку испуст ќе се одведува до регулираниот Р'жаничански канал.

Согласно Издавање податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура од Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје бр. 10-26/2-505 од 16.08.2022 година, покрај и делумно во проектниот опфат минува надземен 10 (20) кV вод. Исто така наведена е постојна 10(20)/0.4кV трафостаница, која се наоѓа во градежната парцела. Дел од нисконапонскиот надземен 10 (20) кV вод и постојната 10(20)/0.4 кV трафостаница се дислоцираат заради реализација на градбите од овој урбанистички проект (види графички прилози). Низ опфатот минува и новопланиран подземен среднонапонски вод. За приклучување на предвидените објекти со планската документација потребно е да се предвидат маркици за трансформаторски станици и приклучни подземни среднонапонски водови за истите. Со предметниот урбанистички проект, комплексот се планира да се приклучи на постојната електро-дистрибутивна мрежа, по претходно издадена согласност од надлежното претпријатие до најблиска дефинирана приклучна точка. Во рамките на градежната парцела е дефинирана позиција на трафостаница, која ќе биде предмет на понатамошна разработка со основен проект, вклучително и на внатрешниот развод на електроенергетската инфраструктура.

Согласно Известување за постојни и планирани ТК инсталации бр. 37903 од 02.09.2021 година од Македонски Телеком АД Скопје, во границите на проектниот опфат постои МКТ инфраструктура.

Постои траса на оптички кабел согласно Одговор на барање информации за ТК инсталации бр. 1404-2407/2 од 13.09.2021 година од Агенцијата за електронски комуникации.

Со предметниот урбанистички план, предвиден е коридор за поставување на кабелска комуникациска инфраструктура во опфатот за поврзување на новопланираните објекти.

Согласно издадени Податоци и информации бр. 0308-1339/2 од 16.09.2021 година од Акционерско друштво ГА-МА во предвидениот проектен опфат не постои изведен или планиран гасовод. Исто така, согласно Одговор на барање бр. 03-2740/2 од 06.09.2021 година од АД за вршење на енергетски дејности Национални енергетски ресурси Скопје во државна сопственост добиено е известување дека во рамки на проектниот опфат нема изградено ниту планирано гасоводна инфраструктура. Според тоа со урбанистичкиот проект не се планира приклучување на комплексот на гасоводна мрежа.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува следното:

- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Организирање и уредување на просторот со цел да се постигне севкупен развој;
- Утврдување на насоката и критериумите за уредување на просторот надвор од градежните подрачја со помош на стручни упатства од ресорите на земјоделството, шумарството и водостопанството, како и

заштитата на животната средина. Неопходно е да се посвети поголемо внимание на планирањето на инфраструктурните коридори и објекти со приоритетно користење на постојните траси и помалку вредни простори;

- Изградба на современа инфраструктура;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Помошните и придружните градежни објекти (магацински објекти за материјали, алати, гориво и други помошни објекти), кои ќе се користат во фазата на изградба, треба да бидат лоцирани на помали растојанија поради зачувување на пределот и
- Доследно спроведување на планот.

Во поглед на хортикултурното уредување на просторот, да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај сообраќајниците, како и покрај другите инфраструктурни објекти, кои можат негативно да влијаат на квалитетот на животната средина. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и неговата намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето треба да биде во согласност со условите во работната средина, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови, а кои немаат посебен третман за одржување.

Во зоната на бунарот за снабдување со вода се забранува сервисирање на моторни возила, пасење на стока, закопување на умрени животни, складирање на отпад, испуштање на материи кои по својот состав се опасни и штетни, употреба на агрохемиски средства, изградба на септички јами, копање на канали, изведување на земјени работи и сл. Бидејќи водоснабдувањето ќе се врши од подземен бунар, пред изведбата на истиот потребно е да се направат хидрогеолошки истражни и пробно експлоатациони работи со кои ќе се утврди издашноста и капацитетот. Исто така, да се направат и испитувања со кои ќе се утврди и квалитетот на водата, односно дали физичко-хемиските и бактериолошки карактеристики на водата ќе одговараат за соодветната намена.

Кога станува збор за мониторинг за животната средина се дава можност за испитување, оценување и системско набљудување на загадувањето и состојбата на медиумите во животната средина како и идентификација и регистрација на изворите на загадување. Планот на мониторингот претставува алка помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции во кој ќе го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат одлуки.

Најголем бенефит во спроведувањето на стратегиската оценка на животната средина е во вклучување на аспектите од полето на социјалата, економијата и животната средина, меѓусебната соработка, развој на

регионалните цели и целите за одржлив развој и заштита на животната средина и луѓето.

11. Прилози

Листа на национална законска регулатива

1. Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18)) и („Сл. Весник на РСМ“ бр. 89/22 и 171/22);
2. Уредба за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 74/05);
3. Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапката за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ“ бр. 153/07);
4. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 153/07);
5. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ“ бр. 144/07);
6. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 147/08);
7. Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ“ бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18, 168/18 и 32/20);
8. Законот за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ“ бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11 и 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15);
9. Правилник за критериумите, методите и постапките за оценување на квалитетот на амбиенталниот воздух („Сл. Весник на РМ“ бр. 67/04);
10. Закон за водите („Сл. Весник на РМ“ бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16) и („Сл. Весник на РСМ“ бр. 151/21);
11. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ“ бр. 18/99);
12. Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води („Сл. Весник на РМ“ бр. 18/99 и 71/99);
13. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ“ бр. 18/99);
14. Закон за отпад („Сл. Весник на РМ“ бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 192/15, 39/16, 63/16 и 31/20) и („Сл. Весник на РСМ“ бр. 31/20 и 216/21);
15. Листа на отпади („Сл. Весник на РМ“ бр. 100/05);
16. Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ“ бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);

17. Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. Весник на РМ” бр. 64/93);
18. Закон за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19);
19. Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18);
20. Закон за безбедност и здравје при работа („Сл. Весник на РМ” бр. 92/07, 136/11, 23/13, 25/13, 137/13, 164/13, 158/14, 15/15, 129/15, 192/15, 30/16 и 27/18).

Листа на релевантни ЕУ директиви

Директиви на ЕУ имплементирани во Национална стратегија за апроксимација во животната средина (2008). Релевантни се и нивните измени и дополнувања:

1. Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС)
2. Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС), дополнета со Регулацијата (ЕС) 1882/2003
3. Рамковна Директива за вода (2006/60/ЕС) дополнета со Одлуката 2455/2001/ЕС
4. Директива за вода за пиење (98/83/ЕС) дополнета со Регулацијата (ЕС) 1882/2003
5. Директива за испуштање на опасни супстанции во водите (76/464/ЕЕС) дополнета со Директивата (91/692/ЕЕС и 2000/60/ЕС) е бидејќи отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007, освен член 6, кој беше отповикан на 22.12.2000.
6. Директива за мерење на квалитетот на водата за пиење (79/869/ЕЕС) дополнета со Директивите 81/855/ЕЕС, 91/692/ЕЕС, и Регулацијата (ЕС) 807/2003 ќе биде отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007)
7. Директива за Стратешка оцена на животна средина (2001/42/ЕС)
8. Директива за пристап на информации за животната средина (2003/4/ЕС)

Додаток

Врз основа на член 65 став(6) од Законот за животна средина (Сл. Весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 111/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 99/18 и 89/22) Министерство за транспорт и врски, на ден _____ година, донесе

Одлука за спроведување на стратегиска оцена

1. За планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-Производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-Биогасна централа од ЗМВ, КО Р`жаничино, општина Петровец кој го донесува Министерство за транспорт и врски потребно е да се спроведе стратегиска оцена на влијанието врз животната средина согласно член 65 од Законот за животната средина.

2. Како органи засегнати од имплементација на планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-Производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-Биогасна централа од ЗМВ, КО Р`жаничино, општина Петровец се: општина Петровец, Министерство за животна средина и просторно планирање, Министерство за економија, ЕВН, Мепсо, Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство.

3. За планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-Производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-Биогасна централа од ЗМВ, КО Р`жаничино, општина Петровец, за чија изработка е одговорен Гоплан ДОО Гостивар, а го донесува општина Демир Капија, донесувањето на планскиот документ Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-Производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-Биогасна централа од ЗМВ, КО Р`жаничино, општина Петровец ќе има влијание врз животната средина.

4. Обемот на извештајот за стратегиска оцена треба да ги опфати следните аспекти: влијание врз подземните и површинските води, влијание врз почвата, влијание по однос на генерирање на комунален и градежен отпад, влијание врз биодиверзитетот, влијание врз амбиентниот воздух и влијание од несреќи и хаварији.

5. Одлуката заедно со формуларите за определување на потребата од спроведување на стратегиска оцена се објавува на веб страната на општина Министерство за транспорт и врски на следната веб адреса/и: www.mtc.gov.mk

Бр. 67-1078/4
Датум: 28.02.2023
Место: Скопје

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Архивски број УП1-15-456/2023

Дата: 3 -03- 2023

ДО: Министерство за транспорт и врски
Ул. Црвена Скопска Општина бр. 4
1000 Скопје
Република Северна Македонија

ПРЕДМЕТ: Известување
Врска: Ваш бр. 67-1078/6 од 28.02.2023 година

Почитувани,

Во врска со Вашето барање на мислење доставено до Министерството за животна средина и просторно планирање–Сектор за просторно планирање под бр. УП1-15-456/2023 од 03.03.2023 година поврзано со постапката за носење на планската документација Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-Производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-Биогасна централа од ЗМВ, КО Р'жаничино, – Општина Петровец, Ве известуваме дека согласно Законот за животната средина („Службен весник“ бр: 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 183/13, 187/13 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 99/18, 89/22 и 171/22) Вашата Одлука за Спроведување на Стратегиска оцена за влијание на животната средина и формуларот, Министерството за животна средина и просторно планирање ги прифаќа. Одлуката заедно со формуларот задолжително се објавуваат на веб страната на органот кој го подготвува и носи планскиот документ.

Со почит,

Министер
Катя Шукова

Изработил: Бајрам Цамиќ

Одобрил: Дајана Марковска Ристеска

J. Mark

Користена литература

- Просторниот план на РМ, 2004;
- Урбанистички проект вон опфат на урбанистички план за ГП 2 со намена ГЗ-производство на енергија од обновливи извори, ГЗ.7-биогазна централа од 3MW, КО Р'жаничино, општина Петровец;
- Услови за планирање на просторот;
- Директива за стратегиска оцена на животна средина (2001/42/ЕС);
- Домашни и меѓународни документи, планови, програми и стратегии;
- Достапни искуства и практики.